

Visio Onderwijs 50

Schoolgids 2025-2026

Cluster 1

Speciaal onderwijs
en ambulante
onderwijskundige
begeleiding voor
leerlingen met een
visuele beperking

Meedoen
mogelijk
maken

Visio

Voorwoord

Schoolgids 50

Welkom bij de schoolgids van Visio Onderwijs. We hebben voor al onze scholen en ambulante onderwijskundige begeleiding één schoolgids voor het 50 en één schoolgids voor het V50. U leest nu de schoolgids voor het Speciaal Onderwijs.

Navigatie door de schoolgids

Vanuit de inhoudsopgave navigeert u naar elk gewenste paragraaf.

Via de knoppen in de koptekst kunt u gemakkelijk terug naar de inhoudsopgaven of rechtstreeks naar een ander hoofdstuk gaan.

Met de pijlen onderaan de pagina's bladert u rustig door de schoolgids.

Neem alvast een kijkje op onze scholen met de volgende video's:

[Visio Onderwijs Amsterdam](#)

[Visio Onderwijs Breda](#)

[Visio Onderwijs Grave](#)

[Visio Onderwijs Haren](#)

[Visio Onderwijs Rotterdam](#)

[Ambulante onderwijskundige begeleiding](#)

Een fijn schooljaar gewenst namens Visio Onderwijs

Inhoud

Voorwoord	2
1 Visio Onderwijs	5
1.1. Inleiding	5
1.2. Aob of SO	5
1.3. Doelgroepen	6
1.4. Afdelingen	6
1.5. Aanmelding	8
1.6. Zorg in onderwijs	10
1.7. Leerlingvervoer	10
1.8. Aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering	10
1.9. Ouderbijdrage	10
2 Onderwijsproces	12
2.1. Basisvaardigheden	12
2.2. Lesaanbod	15
2.3. Ontwikkeling en begeleiding	19
2.4. Pedagogisch en didactisch	22
2.5. Onderwijstijd	25
2.6. Schoolafsluiting	30
2.7. Samenwerking	32
3 Schoolklimaat	36
3.1. Veiligheid	36
3.2. Schoolklimaat	39
3.3. Uitslagen onderzoek schoolklimaat en veiligheid	41
4 Onderwijsresultaten	47
4.1. Opbrengstgericht werken	47
4.2. Leerresultaten	49
4.3. Sociale en maatschappelijke competenties	54
4.4. Uitstroomresultaten	57
5 Kwaliteitszorg	60
5.1. Visie, ambities en doelen	60
5.2. Kwaliteitscultuur	64
5.3. Evaluatie, verantwoording en dialoog	67
Belangrijke adressen	70
Verantwoording schoolgids	71

Visio Onderwijs

1 Visio Onderwijs

1.1. Inleiding

Koninklijke Visio stimuleert iedere leerling met een visuele beperking in zijn ontwikkeling tot zelfbewuste wereldburger, met een passend perspectief op de toekomst. In deze schoolgids vertellen we hoe ons onderwijs in het speciaal onderwijs (SO) en onze begeleiding op basisscholen (aob) eruit ziet. We richten ons hier op de leeftijdsgroep 4-12/14-jarigen. Voor ons onderwijs en begeleiding aan oudere leerlingen verwijzen we naar de schoolgids voor het VSO. Waar we in deze schoolgids spreken over “ouders” bedoelen we de wettelijk vertegenwoordigers.

1.2. Aob of SO

Als slechtziend of blind kind naar een school in de buurt gaan? Dat kan met ambulante onderwijskundige begeleiding (aob) in het regulier of speciaal (basis)onderwijs. De aob van Visio ondersteunt leerlingen met een visuele beperking en hun leerkrachten. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte komt de ambulant begeleider bij de leerling op school voor advies rond aanpassing van lesmateriaal, inrichting van de lesomgeving en inzet van hulpmiddelen. Daarnaast houdt de begeleider ook de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling in de

gaten. Een visuele beperking heeft daar vaak invloed op. Ook helpt de aob-er de leerlingen de kritische succesfactoren voor participatie in de maatschappij te beheersen. Zie hoofdstuk 2.3 voor meer taken van de aob.

Wanneer een leerling met een visuele beperking meer ondersteuning bij zijn leerproces nodig heeft dan de aob kan bieden, is een cluster 1 school van Visio een optie. Er is een Visioschool met een afdeling voor speciaal onderwijs (SO) in Amsterdam, Breda, Grave, Haren en Rotterdam. Een combinatie tussen plaatsing op een Visioschool en een andere school met aob is ook mogelijk. We spreken dan van hybride onderwijs. Jaarlijks doet de Commissie van Onderzoek een herindicatie met doelgroepbepaling en checkt of de leerling nog steeds het beste op zijn plek zit op een SO-school, reguliere school of hybride vorm.

1.3. Doelgroepen

In Nederland kunnen leerlingen worden ingedeeld in zeven doelgroepen volgens het **Landelijk Doelgroepenmodel PO**. Een leerling krijgt voor de volgende thema's een inschaling 1-7: IQ; Ontwikkelingsniveau; Leerstandaard; Ondersteuningsbehoefte; Uitstroombestemming. Voor elk thema kan de inschaling verschillen. Het samengestelde profiel van deze inschalingen dient als basis om een toekomstige uitstroombestemming voor de leerling te voorspellen. Samen met de ouders stelt de school deze doelgroepbepaling vast. Dit bepaalt via welke algemene leerroute de leerling onderwijs zal ontvangen.

Koppeling leerroute SO aan uitstroombestemming

Algemene leerroute	Schoolsoort	Verwachte uitstroombestemming
1	SO-emb	VSO belevingsgerichte dagbesteding
2	SO-emb	VSO activiteitgerichte dagbesteding
3	SO-mb	VSO arbeidsmatige dagbesteding
4	SO-mb/SO	VSO arbeid
5	SO	(VSO) praktijkonderwijs/vmbo-basis
6	SO	(VSO) vmbo kader/gemengd/theoretisch
7	SO	(VSO) havo/vwo

1.4. Afdelingen

Verschillende doelgroepen hebben verschillende onderwijsbehoeften. Op de Visioscholen zetten we leerlingen van vergelijkbare doelgroepen bij elkaar in de klas. Om landelijk per doelgroep goed af te kunnen stemmen kiezen we voor de volgende benaming van afdelingen binnen de scholen:

- **Aob:** doelgroep 1-7 met een visuele beperking, die niet naar een Visio-school gaat en regulier of speciaal (basis)onderwijs volgt;
- **SO-emb:** doelgroep 1-2 met een ernstige meervoudige (visuele en verstandelijke) beperking;
- **SO-mb:** doelgroep 3-4 met een meervoudige (visuele en verstandelijke) beperking;
- **SO:** doelgroep 5-7 met een visuele beperking.

Alle leerlingen kunnen daarnaast bijvoorbeeld motorische en/of psychiatrische problematiek hebben.

Leerlingaantal SO per 1 februari 2025 (officiële teldatum)

Visio Amsterdam	18	36	54
SO Visio Breda	27	0	27
SO Visio Grave	8	34	42
SO Visio Haren	26	12	38
SO Visio Rotterdam	9	48	57

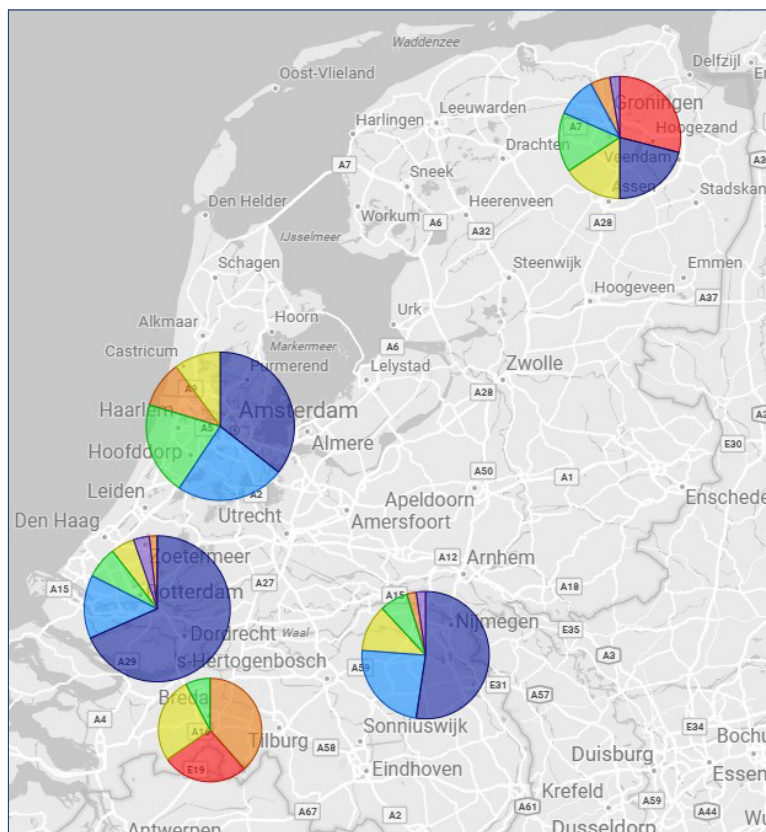
Leerlingaantal aob SO/PO per 1 mei 2025

Visio onderwijs - aob	Speciaal onderwijs	Speciaal basisonderwijs	Regulier basisonderwijs	Totaal
Aob Noord	40	6	121	167
Aob Midden	102	15	148	265
Aob Zuid	201	32	346	579

Van de SO/PO-leerlingen met een visuele beperkingen, die bij Visio Onderwijs zijn ingeschreven, gaat 18% naar een Visioschool en gaat 82% naar een andere school met aob vanuit Visio.

Hier is een overzicht van de verdeling van de doelgroep SO-leerlingen over de Visioscholen.

Leerroute: ● 1 ● 2 ● 3 ● 4 ● 5 ● 6 ● 7

1.5. Aanmelding

Afdelingen

Kinderen met een visuele beperking hebben recht op ambulante onderwijskundige begeleiding vanuit cluster 1 op hun school of kunnen worden toegelaten tot het speciaal onderwijs van cluster 1. Aanmelding start met een telefoontje naar het cliëntservicebureau van Visio: **088 585 85 85** of met een mailtje naar één van de onderwijslocaties:

AFDELING	MAILADRES
Aob Noord	AobHaren@visio.org
Aob Midden	AobMidden@visio.org
Aob Zuid	AobZuid@visio.org
SO Amsterdam	OnderwijsAmsterdam@visio.org
SO Breda	OnderwijsBreda@visio.org
SO Grave	OnderwijsGrave@visio.org
SO Haren	OnderwijsHaren@visio.org
SO Rotterdam	OnderwijsRotterdam@visio.org

Toelatingscriteria

Visio Onderwijs verzorgt onderwijs en ambulante onderwijskundige begeleiding (aob) voor leerlingen met een visuele beperking. Dit geldt ook voor leerlingen die naast hun visuele beperking een verstandelijke beperking en/of andere ondersteuningsbehoeften hebben.

Na aanmelding onderzoekt een multidisciplinair team de hulpvragen van het kind of de jongere, zowel op het gebied van zorg als onderwijs. Er vinden oogheelkundige, gedragskundige en didactische onderzoeken plaats. Op basis van deze onderzoeksgegevens beoordeelt de Commissie van Onderzoek of een leerling in aanmerking komt voor onderwijs vanuit Visio. Dit gebeurt aan de hand van de geldende landelijke toelatingscriteria:

Gezichtsscherpte en gezichtsvelden:

- Gezichtsscherpte vanaf :S 0.3
- Gezichtsscherpte nabij :S 0.25
- Gezichtsveld < 30°
- Hemianopsie
- CVI

Komt in aanmerking voor toelating tot onderwijs of toelating tot aob van cluster 1

Gezichtsscherpte:

- Visus 0.3 - 0.5
- Visus > 0.5

Komt mogelijk in aanmerking voor toelating tot onderwijs of toelating tot aob van cluster 1 alser sprake is van:

- Oculomotorische problemen
- Problemen met kleurenzien
- Gezichtsveld beperkingen
- Lichtovergevoeligheid
- Nachtblindheid
- Progressieve oogaandoening

Op basis van de visuele gegevens, de ervaren onderwijsbelemmeringen en de compensatiemogelijkheden van de leerling besluit de Commissie van Onderzoek (CVO) of een indicatie cluster 1 wordt toegekend. De leerling wordt toegelaten tot het onderwijs van cluster 1 of de aob.

Aan de indicatie wordt een termijn gekoppeld, zoals wordt voorgeschreven in de wet op de expertisecentra.

Toelating

Wanneer een leerling voldoet aan de toelatingscriteria, weegt de Commissie van Onderzoek (CVO) de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen. Naast een visuele beperking kan er sprake zijn van andere beperkingen of hulpvragen. De CVO beoordeelt of de benodigde expertise bij Visio Onderwijs aanwezig is en ook of plaatsing op een Visioschool of ambulante onderwijskundige begeleiding op een andere school het meest passend is voor de leerling.

Bij de beoordeling door de Commissie van Onderzoek voor toegang tot passend onderwijs bij Visio Onderwijs, geldt het volgende:

Leerlingen met een enkelvoudige beperking

Leerlingen die voldoen aan de toelatingscriteria én daarnaast speciale onderwijszorg nodig hebben vanwege onderstaande hulpvragen, kunnen worden toegelaten tot Visio Onderwijs of ambulante onderwijskundige begeleiding:

1. Omgang met de visuele beperking

- a. Problemen met het gebruik of toepassen van visuele hulpmiddelen
- b. Problemen met ruimtelijke oriëntatie
- c. Problemen met de acceptatie van de visuele beperking

2. Taak- en werkhouding / zelfstandigheid

- a. Moeite met klassikale instructies
- b. Veel individuele ondersteuning nodig bij het plannen en uitvoeren van taken
- c. Moeite met samenwerken aan een taak
- d. Vertraagd werktempo
- e. Motivatieproblemen

3. Sociaal-emotioneel functioneren

- a. Moeite met aansluiting bij leeftijdsgenoten
- b. Pestverleden
- c. Sociale angst of moeite met maatschappelijke participatie
- d. Faalangst
- e. Gedragsproblemen
- f. Onvoldoende zelfinzicht
- g. Laag zelfbeeld

Leerlingen met een meervoudige beperking*

Leerlingen met een visuele én verstandelijke beperking worden beschouwd als leerlingen met een meervoudige beperking (mb). Zij komen in aanmerking voor onderwijs of begeleiding bij Visio Onderwijs, mits zij voldoen aan de geldende toelatingscriteria.

Leerlingen met een ernstige meervoudige beperking*

Bij deze leerlingen is naast een visuele en verstandelijke beperking ook sprake van andere beperkingen, zoals bijvoorbeeld een motorische beperking, ASS, progressieve ziektebeelden, epilepsie, spraak-/taalproblemen of slechthorendheid. Ook deze leerlingen komen in aanmerking voor onderwijs bij Visio, mits aan de toelatingscriteria is voldaan.

Leerlingen met zeer ernstige gedragsproblemen en/of zonder ontwikkelingsmogelijkheden op kerndoelen onderwijs

Wanneer sprake is van zeer ernstige gedragsproblemen of als aantoonbaar is dat een kind of jongere geen ontwikkelingsmogelijkheden heeft op de kerndoelen van het onderwijs, kan geen toelating plaatsvinden.

*) Bij een intensieve ondersteuningsbehoefte op het gebied van algemene dagelijkse levensverrichtingen of individuele begeleiding, kan als voorwaarde voor toelating worden verzocht om aanvullende zorgbegeleiding te faciliteren.

1.6. Zorg in onderwijs

Bij aanmelding inventariseren we samen met de ouders de zorgbehoeften van het kind. Indien verzorging of individuele begeleiding tijdens schooluren noodzakelijk is, beoordeelt de school of deze zorg te organiseren is. Op onze scholen in Breda en Haren zijn standaard zorgmedewerkers van Visio Wonen & Dagbesteding aanwezig om de zorg te leveren. De financiering van een begeleider of zorgmedewerker kan via verschillende routes plaatsvinden: de gemeente kan een tijdelijke indicatie vanuit de Jeugdwet en het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) kan een permanente indicatie via de Wet Langdurige Zorg (WLZ) afgeven. Via de Jeugdwet of WLZ ontvangt Visio een vergoeding voor de zorgkosten in Zorg in Natura (ZiN). De scholen in Breda en Haren doen mee met het experiment voor collectieve financiering voor Zorg in Onderwijstijd (ZiO) van de overheid, waarbij zorgkosten na wetswijziging niet meer per kind maar per school aangevraagd kunnen worden. Het gaat hier om een pilot voor cluster 1 en 2. Via deze links is er meer informatie over de [WLZ](#) en [jeugdwet](#) te lezen.

1.7. Leerlingvervoer

De gemeente waar de leerling staat ingeschreven is verantwoordelijk voor het leerlingvervoer. Als de leerling niet zelf naar school kan komen, kan de gemeente taxivervoer organiseren. Ouders vragen jaarlijks leerlingvervoer aan bij de gemeente waar de leerling is ingeschreven en onderhouden het contact met de vervoerder rondom het ophalen en thuisbrengen. Sommige gemeentes geven voor meerdere jaren een beschikking af. De school geeft op verzoek van ouders een vervoersadvies om aan de aanvraag toe te voegen.

1.8. Aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering

Voor de leerlingen van de scholen is een ongevallenverzekering afgesloten. Ook tijdens evenementen in schoolverband zoals bij een schoolkamp of excursie is de verzekering van toepassing. Bagage is bij schoolactiviteiten niet via de school verzekerd. Schade aan kleding of brillen evenmin. Ook diefstal van goederen valt niet onder de verzekering van school. We verzoeken ouders voor hun kind een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten. Wanneer het kind schade veroorzaakt, aan spullen van een ander of van de school, dan zal ouders gevraagd worden deze schade te betalen. Daarom is het belangrijk dat de leerling hiervoor verzekerd is.

1.9. Ouderbijdrage

Visio Onderwijs vraagt geen algemene vrijwillige ouderbijdrage. Bijzondere activiteiten en feesten betalen we uit ons eigen budget. Alleen voor schoolreisjes en schoolkampen vragen wij ouders om een vrijwillige ouderbijdrage, omdat deze activiteiten veel kosten met zich meebrengen. De hoogte van de vrijwillige bijdrage hangt af van de duur van de activiteit:

- € 25 voor een eendaagse schoolreis
- € 50 voor één overnachting
- € 75 voor twee overnachtingen
- € 100 voor drie overnachtingen

Ouders ontvangen informatie over de kosten en betaling van de schoolreis of het -kamp. Wanneer betalen een probleem is, kunnen ouders contact opnemen met de schoolleiding, omdat leerlingen ook zonder financiële bijdrage mee mogen doen aan alle schoolactiviteiten.

Onderwijsproces

2 Onderwijsproces

2.1. Basisvaardigheden

We leggen een sterke nadruk op de ontwikkeling van basisvaardigheden bij onze leerlingen. In onze onderwijsplannen maken wij nadrukkelijk de verbinding tussen de leerdoelen bij Nederlands en rekenen/wiskunde en de leerdoelen van de andere vakken, zodat deze basisvaardigheden een betekenisvolle plek hebben bij alle vakken.

Nederlandse taal

Bij het SO omvat de basisvaardigheid Nederlands de competenties: mondelinge taal, zwartschrift of braille lezen en schrijven, begrippenlijst en taalverzorging. Bij het SO-mb ligt de focus op mondelinge taal en het lezen van zwartschrift, braille of pictogrammen. Voor het SO-emb is communicatieve redzaamheid binnen taal de basisvaardigheid. De scholen zorgen voor een rijke taal- en leesomgeving en stimuleren de taalontwikkeling van de leerling in alle leergebieden. Bij leerlingen met een visuele beperking bestaat het risico dat hun kennis van de wereld beperkter is, omdat ze concepten niet altijd volledig begrijpen door gebrek aan zintuiglijke ervaring. Voor deze leerlingen is het van belang dat ze extra veel ervaringen opdoen met dichtbij-woorden om daarna verderweg-woorden te kunnen leren via verbale omschrijvingen.

Rekenen en wiskunde

Bij het SO bestaat de basisvaardigheid rekenen en wiskunde uit de competenties: getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, en verbanden.

Bij het SO-mb richten we ons op getallen en bewerkingen en meten en meetkunde.

Dit is voor de SO en SO-mb uitgewerkt in de VIVIS leerlijn "Rekenen – begrippen, tellen, bewerkingen" en in VIVIS-leerlijn "Rekenen – ruimte, meten, tijd, geld". Door de visuele beperking kan een leerling veel moeite hebben met de taken rond ruimtelijk inzicht. Door de leerlijn rekenen op te knippen, bestaat de mogelijkheid rekenen op twee niveaus (leerroutes) te volgen.

Voor SO-emb was rekenen en wiskunde geïntegreerd in het schoolvak taal. Wanneer de functionele kerndoelen wettelijk zijn vastgesteld, maken we voor rekenen en wiskunde toch een VIVIS-leerlijn voor leerroute 1. Zo kunnen we gericht aan deze kerndoelen werken.

Burgerschap

Burgerschap is ook een basisvaardigheid. Deze bestaat uit drie competenties, die in verschillende schoolvakken verwerkt zijn:

- **Sociale competenties**, zoals zelfstandigheid, zelfredzaamheid, welbevinden, samenwerken en het aangaan van relaties met anderen (zowel met leeftijdsgenoten als volwassenen).
- **Democratische competenties**, zoals democratisch handelen, maatschappelijk verantwoord gedrag, omgaan met conflicten en omgaan met verschillen.
- **KSF-competenties**: deze gaan over het mee kunnen én mee willen doen aan de maatschappij met een visuele beperking, en over zelfbeleving als burger met een visuele beperking.

Binnen het cluster 1-onderwijs staan de **kritische succesfactoren** (KSF) centraal. Dit zijn vijf factoren die de maatschappelijke participatie van mensen met een visuele beperking bevorderen:

1. Inzicht in je eigen visuele beperking en vaardigheden om hiermee om te gaan.
2. Inzicht in je eigen talenten en het uitbouwen daarvan.
3. Kunnen communiceren over je visuele beperking en je talenten.
4. Kunnen beïnvloeden van de interactie tussen jezelf en je omgeving.
5. Een netwerk hebben binnen de gemeenschap van zowel visueel als niet-visueel beperkte mensen.

Digitale geletterdheid

Binnen alle afdelingen van de Visioscholen is digitale geletterdheid een basisvaardigheid.

Leerlingen met een visuele beperking hebben veel baat bij digitale hulpmiddelen. Het is essentieel om deze ICT-hulpmiddelen technisch, veilig en verantwoord te leren gebruiken ter voorbereiding op het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt of dagbesteding en de samenleving.

Praktische redzaamheid

Bij de afdelingen SO-mb en SO-emb is praktische redzaamheid een kernvak. Voor leerlingen met visuele, verstandelijke en vaak motorische beperkingen zijn algemene dagelijkse levensverrichtingen cruciaal voor hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid, maar niet vanzelfsprekend.

Kerndoelen

Kerndoelen zijn de wettelijk vastgestelde minimumdoelen (SO) of streefdoelen (SO-mb) die omschrijven wat leerlingen moeten kennen en kunnen voordat ze uitstromen, en geven een verplichte richting aan de onderwijsinhoud. We hebben leerlijnen ontwikkeld die overeenstemmen met de kerndoelen voor het PO, SO en ZML/MG. Momenteel worden deze kerndoelen herzien door de minister. Visio leverde feedback op de conceptkerndoelen voor rekenen en Nederlands in het SO-mb. Wanneer deze kerndoelen definitief zijn, passen we onze VIVIS leerlijnen hierop aan.

Referentieniveaus

De referentieniveaus zijn wettelijk vastgestelde beschrijvingen van de benodigde taal- en rekenvaardigheden van leerlingen op de verschillende overgangsmomenten van het onderwijs. Onze VIVIS leerlijnen voor taal en rekenen voldoen uiteraard aan deze referentieniveaus.

Referentieniveaus voor het SO

Aan het eind van:	Referentieniveau
SO-emb en SO-mb	Geen
SO richting pro	Geen
SO richting vmbo basis/kader	1F
SO richting vmbo gemengd/theoretisch, havo, vwo	1S

2.2. Lesaanbod

Visio biedt een doelgericht, samenhangend, herkenbaar en over de leerjaren heen evenwichtig verdeeld lesaanbod. Dit is op de scholen terug te vinden in onderwijsplannen per schoolvak. Daarnaast is er een doorlopende lijn van het 50 naar het V50.

Leerlijnen

Tussen 2021 en 2024 hebben Bartiméus en Visio samen vernieuwde VIVIS leerlijnen voor zowel het 50 als het V50 ontwikkeld, passend bij de kerndoelen en eindniveaus. Voor alle zeven leerroutes zijn verplichte lesdoelen vastgesteld, die gelden voor elk van de acht schooljaren in het 50 en ook voor alle jaren in het V50. Dit zorgt ervoor dat het voor een leerling niet uitmaakt naar welke cluster 1-school in Nederland hij gaat; overal kan de leerling rekenen op een vergelijkbaar basisaanbod. Ook sluit het lesaanbod in het 50 hierdoor naadloos aan op het V50. De VIVIS leerlijnen zijn in te zien via de [website EduVIP.nl](https://www.eduvip.nl).

Eindniveau groep 8 50

Leerroute	1	2	3	4	5	6	7
Ontwikkelingsleeftijd	1 jaar	3 jaar	5 jaar	7 jaar	9 jaar	11 jaar	13 jaar
Didactisch functioneringsniveau	n.v.t.	85% E1 15% M2	85% M3 15% E3	E4	85% M6 15% E6	85% E7 15% M8	> M8
Referentieniveau	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1F	15/2F
Leerstandaard op VIVIS leerlijn	12	24	36	48	60	72	84

EduMaps

Deze leerlijnen zijn opgenomen in het programma EduMaps, dat leerkrachten inzicht geeft in de lesdoelen die voor hun leerlingen in het komende schooljaar gepland staan. Dit garandeert een doorlopende lijn door het hele SO en VSO. Het is aan de leerkrachten om bij deze lesdoelen passende en uitdagende onderwijsactiviteiten te vinden. Naast de verplichte lesdoelen uit de VIVIS leerlijnen hebben scholen en leerkrachten ook de ruimte om extra lesdoelen toe te voegen, afgestemd op de behoeften van de leerlingen en de speerpunten van de school.

Schoolvakken

het SO bieden we de volgende leergebieden aan op al onze Visioscholen. Deze komen overeen met de VIVIS leerlijnen, die voor het hele SO-mb en SO gemaakt zijn. De meeste scholen kiezen er daarom voor om de schoolvakken dezelfde namen te geven. Via deze schoolvakken werken de leerlingen automatisch aan alle wettelijke kerndoelen en eindniveaus.

Leerlijnen VIVIS SO-mb en SO	Leerroute (LR)
Basale ontwikkeling	
Kritische succesfactoren KSF	alle
Praktische redzaamheid	alle
RIS (relaties, intimiteit, seksualiteit)	alle
Sociaal emotioneel	alle
Bewegingsonderwijs	
Gym	alle
Motoriek	alle
Zwemmen	Afhankelijk van locatie
Nederlands	
NL - Begrijpend lezen en luisteren	LR 4-7
NL - Braille lezen	LR 2 groep 8
LR 3-7 groep 1-8	-
NL - Braille schrijven	vanaf LR 3
NL - Mondelinge taal	alle
NL - Nederlandse taal en cultuur	alle
NL - Pictolezen	LR 2-3
NL - Schrijven	LR 3-7
NL - Spelling	LR 4-7
NL - Technisch lezen	alle
Rekenen en wiskunde	
Rekenen - begrippen, tellen, bewerkingen	alle
Rekenen - ruimte, meten, tijd, geld	alle
Spelen en leren	
Digitale geletterdheid	alle
Drama	alle
Handvaardigheid & Tekenen	alle
Leren leren	LR 1 groep 6-8
LR 2-7 groep 1-8	-
Muziek	alle
Spel	LR 1-5 groep 1-8
LR 6-7 groep 1-3	-

Leerlijnen VIVIS 50-mb en 50	Leerroute (LR)
Wereldoriëntatie	
Mens & Maatschappij	alle
Mens & Natuur	alle
Oriëntatie & Mobiliteit	alle
Engels	LR 5-7 groep 7-8
Zintuigen	
Zintuigen - Auditief	alle
Zintuigen - Geur & Smaak	alle
Zintuigen - Tactiel	alle
Zintuigen - Visueel	alle
Facultatief	
Vormingslessen vanuit specifieke of diverse levensbeschouwingen door www.vormingsonderwijs.nl bij voldoende aanmeldingen	

Lesmethoden

Binnen cluster 1 gebruiken we zoveel mogelijk dezelfde lesmethoden, waardoor het eenvoudiger wordt om lesmethoden efficiënt en effectief aan te passen of uit te breiden voor onze doelgroep. We gebruiken waar mogelijk reguliere lesmethoden, wat de overgang tussen speciaal en regulier onderwijs vergemakkelijkt. Bij 50-mb vormen de doelen uit de leerlijnen de basis voor het onderwijs. Middelen en methoden worden afgestemd op de interesses en mogelijkheden van de klas, en op maat aangeboden. Vaak gebeurt dit in de vorm van thematisch onderwijs. De ambulante onderwijsbegeleiding (aob) gebruikt de door de reguliere school gekozen lesmethoden. **Dedicon** past de reguliere methodes aan naar toegankelijke vormen, zoals braille, A3-boeken, digitale bestanden, of spraakondersteuning. Leerlingen kunnen thuis gratis lid worden van www.passendlezen.nl voor het lezen en luisteren van aangepaste boekenvormen.

Wanneer een reguliere methode niet geschikt is voor onze doelgroep, ontwikkelt Visio eigen methodes of hulpmiddelen daarbij. Een paar voorbeelden van eigen methodes of aanpassingen zijn:

- **Bewegingsonderwijs:** Elke school heeft een veilige gymzaal met heldere kleuren, goede verlichting, en duidelijke oriëntatiepunten. Sommige scholen beschikken over een zwembad. Een vakleerkracht zorgt voor aanpassingen van reguliere gym- en wateractiviteiten.
- **Braille:** We bieden een uitgebreid braillecurriculum aan, ondersteund door tactiele leermaterialen zoals het braillehuis en Lego braillebricks. Er zijn zelfs eigen braille-chocoladeletters-mallen.
- **Digitale geletterdheid:** In onze "OnderwijsLabs" experimenteren leerlingen en leerkrachten met toekomstige technologieën zoals AI en robotica, vr-brillen en 3d-printers. "iExpress myself" is een ICT-screeningsinstrument voor leerlingen met een visuele en meervoudige beperking.
- **EMB:** Het eigen curriculum "Kijk wat kan!" biedt voor leerlingen met een ernstige verstandelijke beperking activiteiten die aansluiten bij de ontwikkelingsleeftijd.

- **Kunst en cultuur:** Elke Visioschool heeft een cultuureducatieplan. Muziek en “Bewegen in Muziek” spelen een centrale rol. Een vakleerkracht zorgt voor aanpassingen van reguliere muziek-activiteiten. Tekenen is voor blinde leerlingen vaak minder relevant, maar met “Tekenen mee” is dit wel mogelijk voor wie dit wil leren. Deze tekenmethode gebruikt rijmpjes en sonificatie (met geluid aangeven hoe een getekende lijn loopt) om blinde leerlingen visueel en tactiel herkenbare tekeningen te laten maken op tekenborden.
- **Oriëntatie & Mobiliteit:** We bieden trainingen aan om onze leerlingen te helpen begrijpen waar ze zijn en hoe ze naar gewenste locaties kunnen navigeren, met vaste opstellingen en herkenningpunten in de klassen. Stoklopen en verkeerslessen horen hier ook bij.
- **Rekenen:** De “Rekenkoffer” bevat tactiele hulpmiddelen zoals tastbare getallenlijnen, linialen en grafieken om het begrip van wiskundige concepten te ondersteunen.
- **Taal:** Met de “Liedjeskist” hebben we muziek en Totale Communicatie geïntegreerd voor leerlingen met EMB. Ook zijn we voor deze doelgroep tastbare concrete verwijzers ontwikkeld.
- **Tast:** Met het instrument “Tactiel profiel” brengen we de tactiele vaardigheden van blinde kinderen in kaart en met de methodes “Tast toe” en “FanTASTisch” kan er systematisch aan de tast gewerkt worden.
- **Visuele waarneming:** We bieden kijktraining om de visuele mogelijkheden van leerlingen te optimaliseren.
- **Wereldoriëntatie:** Methodes “Ik & Rik”, “An & Jan” en “Waar ben ik” helpen leerlingen de relatie tussen 2D-tekeningen en 3D-objecten te begrijpen, wat de basis is bij het vak topografie.
- **Zintuiglijke ontwikkeling:** De methode “Belevingsreis” biedt leerlingen met EMB zintuiglijke ervaringen aan, ondersteund door thematische muziek.

Deze lijst is zeker niet uitputtend. Visio en Bartiméus houden samen op de website EduVip.nl tips voor toegankelijke lesmethodes en hulpmiddelen per schoolvak bij.

Excursies

Alle Visio scholen organiseren excursies voor hun leerlingen. Dit is een goede manier voor leerlingen om praktijkervaring op te doen. Ze werken hiermee onder andere aan conceptvorming, woordenschat, sociale vaardigheden en culturele kennis. Ook kunnen ze onder begeleiding van onze leerkrachten ervaringen opdoen, die voor onze doelgroep niet vanzelfsprekend zijn. Excursies zijn onderdeel van het lesaanbod en daarom verplicht voor leerlingen om te volgen, tenzij er in overleg met ouders door de commissie leerlingenverzorg anders besloten wordt.

Gebruik van muziek- en videofragmenten

Binnen het onderwijs gebruiken we muziek- en videofragmenten uitsluitend ter ondersteuning van de les, in lijn met de wettelijke onderwijskundige doelen. Dit valt onder het educatieve gebruik zoals toegestaan binnen de onderwijsexceptie van de Auteurswet.

2.3. Ontwikkeling en begeleiding

Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Binnen zes weken na plaatsing beschikt elke leerling over een voorlopig ontwikkelingsperspectief, opgesteld in EduMaps. Dit plan beschrijft de verwachte uitstroombestemming, de bevorderende en belemmerende factoren, en het handelingsdeel op basis van de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Het OPP bepaalt ook de algemene leerroute per leerling, eventuele afwijkingen per vak en mogelijke aanpassingen in de onderwijstijd. Ouders hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel, en jaarlijks evalueren we samen de voortgang en doelen.

Leerlingen worden – op een voor hen passende manier – actief betrokken bij het opstellen en bijstellen van hun OPP. Vanaf 1 augustus 2025 is dit wettelijk verplicht: leerlingen hebben dan officieel hoorrecht. Hun mening telt mee bij het maken van het plan, bij de evaluatie en bij beslissingen over de verdere uitvoering.

Didactisch functioneringsniveau

Het didactisch functioneringsniveau brengen we met Cito-toetsen in kaart voor de SO. Het doelgroepenmodel vertelt wat het verwachte niveau aan het eind van groep 8 is en de VIVIS leerlijnen sluiten daarop aan. Met de Cito-toetsen volgen we of de leerlingen individueel en als groep op koers liggen. Dit gebeurt in het programma Leerling in beeld.

Ontwikkelingsniveau

Om het ontwikkelingsniveau in de kaart te brengen, vult de leerkracht het Ontwikkelingsvolgmodel (OVM) voor al zijn leerlingen in. Het OVM is een observatie instrument dat de ontwikkelingsleeftijd van een kind per leergebied vergelijkt met de kalenderleeftijd. Voor de leerlingen in het SO observeert de leerkracht met het OVM alleen de sociaal emotionele

leergebieden. Voor de leerlingen van de 50-mb en 50-emb gaat het om alle leergebieden. Zeker omdat we bij deze leerlingen de Cito-toetsen niet betrouwbaar af kunnen nemen en we wel graag methodeonafhankelijk toetsen. Met het OVM volgen we of de leerlingen individueel en als groep een ontwikkelingsniveau hebben dat passend is bij de verwachte uitstroombestemming. Het OVM staat in het programma EduMaps.

Leerstandaard

De leerstandaard meten we aan de hand van de behaalde lesdoelen uit de leerlijn. Omdat onze VIVIS leerlijnen in EduMaps duidelijk vertellen welke lesdoelen bij welke leerroute en welk schooljaar horen, kunnen we afvinken of de leerlingen deze doelen hebben gehaald. Jaarlijks bepalen we landelijk welke leerlijnen we sowieso invullen voor alle leerlingen.

Leerlingdossier

ParnasSys dient als leerlingadministratiesysteem en verzorgt de verplichte communicatie met de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) rond instroom, uitstroom en verzuim. ParnasSys is het leerlingdossier van de school.

Dashboard Onderwijs

Alle gegevens vanuit ParnasSys, EduMaps en Cito komen samen in een datawarehouse. Visio heeft meerdere overzichtelijke dashboards gebouwd met grafieken en tabellen. Hierin is in één oogopslag te zien of de leerlingen, de groepen, de scholen en heel Visio onderwijs zich volgens verwachting ontwikkelen op de verschillende schoolvakken. Daarnaast levert Bartiméus twee keer per jaar zijn leeropbrengsten anoniem aan, zodat we in gezamenlijke dashboards kunnen benchmarken en analyseren welke schoolvakken binnen cluster 1 extra aandacht verdienen bij het lesaanbod.

Leerling- en Groepsbesprekingen

Elke school heeft een cyclisch rooster van leerling- en groepsbesprekingen. De leerlingbesprekingen zijn vooral gericht op het welzijn en de groepsbesprekingen op de onderwijsresultaten.

RapPortfolio

Aan de hand van het RapPortfolio vertelt de leerling over zijn vorderingen, interesses en ambities. Op veel scholen is dit de inhoud van het RapPortfolio: Dit ben ik; Dit leer ik; Dit wil ik; Dit kan ik. Een leerling voert een RapPortfoliogesprek met zijn leerkracht en neemt het RapPortfolio 2x per jaar mee naar huis.

CLZ

De Commissie Leerlingenzorg (CLZ) zorgt ervoor dat leerlingen de juiste ondersteuning krijgen op het gebied van leren, gedrag, emotionele ontwikkeling en gezondheid. De commissie geeft advies aan de schoolleiding en leerkrachten over hoe leerlingen het beste geholpen kunnen worden. De CLZ bestaat uit de schoolleider als voorzitter, een gedragswetenschapper en de coördinator. Soms sluiten ook een maatschappelijk werker of schoolarts aan, maar er kan ook voor een andere uitbreiding gekozen worden, zoals een coördinator van W&D of R&A. Elk jaar bespreekt de CLZ hoe het met de leerlingen gaat en geeft advies over eventuele veranderingen in het onderwijsaanbod. Met een handelingskalender zorgt de CLZ ervoor dat alle betrokkenen precies weten wat er per maand moet gebeuren rondom leerlingenzorg.

CVO

De Commissie van Onderzoek (CVO) kijkt of een leerling in aanmerking komt voor speciaal onderwijs of begeleiding vanuit cluster 1 onderwijs. Deze commissie stelt het ontwikkelings-

perspectief (OPP) van de leerling vast. De commissie kijkt elk jaar opnieuw of de leerling nog steeds op de juiste plek zit.

Bij een eerste aanmelding binnen Visio is de CVO landelijk georganiseerd onder de naam KJMD1 (Kind & Jeugd Multidisciplinair Overleg). Deze commissie bestaat uit een schoolleider en secretaris vanuit onderwijs (voorzitter en notulist), een gedragsdeskundige en oogarts vanuit Revalidatie & Advies, en een adviseur zorgbemiddeling en maatschappelijk deskundige vanuit Wonen & Dagbesteding. Voor leerlingen die al onderwijs volgen bij Visio is de CVO lokaal georganiseerd binnen de school.

Diagnostiek

Visio verzorgt voortgangsdagnostiek voor visueel en psychologisch functioneren. Daarnaast biedt de afdeling revalidatie & advies op aanvraag van de CLZ of ouders nog veel meer soorten van diagnostiek, die visueel gerelateerd zijn. Op de meeste scholen is het ook mogelijk om een logopedisch of sensomotorisch onderzoek af te nemen of een screening bij de schoolarts te houden. De CLZ overlegt altijd met ouders voordat een onderzoek wordt aangevraagd. Ook kan de CLZ ouders adviseren om bij een externe organisatie diagnostisch onderzoek af te laten nemen.

Behandeling

Als een behandeling onderwijs voorwaardelijk is, kan deze tijdens schooltijd plaatsvinden. De CLZ besluit hierover. Veel scholen van Visio hebben een logopedist, fysio-, speltherapeut, gedragswetenschapper en O&M-instructeur in dienst of gedetacheerd aanwezig. Behandeling vanuit Visio vraagt altijd een relatie met de visuele beperking. Het kan dus zo zijn dat een behandeling alleen bij een reguliere zorgaanbieder geboden wordt.

Behandeling en diagnostiek kan uit de zorgverzekering of WLZ (bij indicatie op basis van de visuele beperking: ZG-vis) betaald worden.

Medisch handelen

Onderwijsmedewerkers mogen geen voorbehouden handelingen verrichten, zoals injecties en katheterisatie. Dit is voorbehouden aan medisch geschoold personeel. Wel mogen onderwijsmedewerkers risicovolle handelingen uitvoeren. Deze handelingen zijn in basis niet moeilijk, maar dienen zorgvuldig uitgevoerd te worden, zoals medicatie of sondevoeding geven. Dit valt onder de taken van een onderwijsmedewerker, mits:

- er een opdracht van de arts is;
- de medewerker in het bezit is van een geldige bekwaamheid en zichzelf bekwaam acht om de handeling goed uit te voeren;
- de medewerker de aanwijzingen van de arts opvolgt;
- de medewerker de handeling volgens de Vilans protocollen uitvoert.

Ambulant onderwijskundige begeleiding (aob)

Visio Onderwijs biedt ambulante onderwijskundige begeleiding aan leerlingen met een visuele beperking in het regulier en speciaal (basis)onderwijs. De begeleiding is erop gericht dat deze leerlingen volwaardig kunnen deelnemen aan het onderwijs, ondanks hun visuele beperking. De aob'er geeft advies over de impact van het visueel functioneren op leren en ontwikkeling, denkt mee over hulpmiddelen en lesmateriaal, en ondersteunt bij het vergroten van zelfstandigheid, zelfvertrouwen en sociale vaardigheden. Ook bij een overstap naar een andere school is de aob'er actief betrokken.

Deze begeleiding is kosteloos; het valt onder de basistaken van Visio. Voor extra ondersteuning kunnen reguliere scholen en scholen voor speciaal basisonderwijs (sbo) een arrangement aanvragen via Visio. Meer informatie is te vinden op [EduVip](#).

2.4. Pedagogisch en didactisch

Veiligheid versus uitdaging

Pedagogisch-didactisch handelen vormt de basis waarop het leerproces van elke leerling steunt. We creëren een veilige en tegelijkertijd uitdagende leeromgeving. Veiligheid komt deels voort uit voorspelbaarheid en een toegankelijke omgeving. Uitdaging ontstaat door hoge verwachtingen te stellen en stimulerend lesmateriaal te gebruiken.

Schoolgebouw bij een visuele beperking

De schoolgebouwen van Visio zijn speciaal ingericht om tegemoet te komen aan de behoeften van leerlingen met een visuele beperking. Ze bevatten aanpassingen, zoals het gebruik van heldere kleuren en duidelijke contrasten, goede verlichting, oriëntatiepunten en zonwering. De lokalen zijn ruim en licht, terwijl de gangen breed, leeg en veilig zijn, wat de mobiliteit van leerlingen bevordert. Op externe scholen, waar ambulant onderwijskundige begeleiders (aob'ers) werkzaam zijn, zijn de faciliteiten doorgaans minder aangepast. Dit biedt de leerlingen wel de gelegenheid om in een realistische situatie te oefenen. Aob'ers adviseren schoolbesturen over noodzakelijke aanpassingen om aan de individuele behoeften van leerlingen te voldoen. Scholen kunnen deze aanpassingen financieren met specifieke middelen bedoeld voor leerlingen met een visuele beperking.

Werkplek bij een visuele beperking

Leerlingen, zowel op school als via aob, krijgen een werkplek die aangepast is om de leerstof ergonomisch en optimaal te kunnen verwerken. Dit omvat vaak speciale aanpassingen zoals schuine tafels, specifieke werkplekverlichting, en digitale hulpmiddelen voor vergroting, contrast, spraak, of braille. Ook de plaatsing van zitplaatsen en materialen in de klas worden zorgvuldig overwogen. Aangepaste lesboeken, beschikbaar gesteld door Dedicon, zijn toegankelijk voor alle leerlingen.

Klassenmanagement

De groepen zijn klein. Op elke klas staat een leerkracht en meestal ook een onderwijsassistent en/of leerkrachtondersteuner. Bij een grote zorgvraag is er vaak ook een zorgmedewerker aanwezig. Een goede samenwerking zorgt ervoor dat het pedagogisch en didactisch handelen wordt vergroot, doordat collega's elkaar kunnen observeren, adviseren en aanvullen.

Didactiek bij een visuele beperking

Om leerlingen met een visuele beperking effectief bij de les te betrekken en inzicht te geven door middel van andere bronnen dan visuele materialen, hebben onze leerkrachten kennis van alternatieve didactische methoden en benaderingen. Visio biedt daarvoor scholing. Leerkrachten op Visioscholen passen deze kennis zelf toe, terwijl aob'ers externe schoolteams informeren en adviseren.

Pedagogiek bij een visuele beperking

Het onderwijs richt zich ook op de emotionele en sociale ontwikkeling van leerlingen met een visuele beperking. Door middel van kritische succesfactoren (KSF) ondersteunen leerkrachten en aob'ers leerlingen bij het ontwikkelen van competenties die essentieel zijn voor het begrijpen van en communiceren over hun beperkingen en talenten.

Bijkomende beperkingen en problematiek

Hoewel al onze leerlingen een visuele beperking hebben, spelen vaak ook andere factoren mee die van invloed zijn op het leren. Onze medewerkers zijn daarom ook deskundig in het begeleiden van leerlingen met verstandelijke, motorische, psychiatrische, auditieve of algemene sensorische beperkingen, of met niet-aangeboren hersenletsel. Daarnaast vragen bepaalde medische aandoeningen die tot een visuele beperking kunnen leiden—zoals de stofwisselingsziekte NCL, het syndroom van Usher, albinisme of hersentumoren—om specifieke kennis. Via de Visio Academie en de commissie leerlingenzorg blijven onze medewerkers goed geïnformeerd, en via Visio Kennis & Expertise delen zij actief hun ervaring en expertise.

Moeilijk verstaanbaar gedrag

In het onderwijs komen leerkrachten soms in aanraking met moeilijk verstaanbaar gedrag (MVG) van leerlingen. Hiermee bedoelen we gedragsproblemen waarvan de oorzaak en betekenis vaak lastig te achterhalen is. Bij handelingsverlegenheid van onderwijsmedewerkers in reactie op MVG, neemt de commissie leerlingenzorg (CLZ) de regie in het zoeken naar oorzaken en oplossingen. Op sommige scholen heeft de CLZ daar een team met aandachtsfunctionarissen voor aangesteld. Zij volgen een gestructureerd traject, gericht op het positief beïnvloeden van het gedrag, in nauwe samenwerking met de ouders.

Anderstaligen

Voor blinde en slechtziende leerlingen met een migratieachtergrond is het aanleren van de Nederlandse taal en gewoonten een grote uitdaging. Het ontbreekt hen aan visuele voorbeelden. Hierdoor vereist hun onderwijs een aangepaste didactische aanpak, die verder gaat dan de standaard internationale schakelklassen (ISK). Veel van deze leerlingen starten hun onderwijs in Nederland aan een Visioschool (soms in symbiose met een ISK) tot ze een basisniveau Nederlands beheersen. Speciaal voor deze doelgroep is er op onze scholen een aandachtsfunctionaris aanwezig die individuele ondersteuning biedt in taal en cultuur en de leerkrachten voorziet van relevante informatie vanuit de landelijke Expertisegroep Anderstaligheid en Culturele Diversiteit. Ook onze ambulante onderwijskundige begeleiders (aob'ers) maken gebruik van deze informatie en adviseren andere scholen over het aanpassen van visuele NT2-taalmethoden naar meer tactiele vormen.

Expliciete Directe Instructie (EDI-model)

Op onze scholen werken we volgens het EDI-model (Expliciete Directe Instructie). Dit model zorgt ervoor dat lessen helder en effectief worden opgebouwd, zodat alle leerlingen actief en betrokken blijven. De les begint met het activeren en controleren van de voorkennis, waarna de leerkracht het lesdoel duidelijk maakt. Vervolgens geeft de leerkracht gestructureerde instructie, waarbij leerlingen het concept en de vaardigheid stap voor stap leren en inoefenen, eerst samen en vervolgens zelfstandig. Gedurende de les controleert de leerkracht regelmatig of leerlingen de stof begrijpen en geeft waar nodig aanvullende ondersteuning of extra uitdaging. Meer informatie over het EDI-model is te vinden in: Hollingsworth, J., & Ybarra, S. (2017). "Expliciete Directe Instructie 2.0". Pica Educatief.

Voorspelbaarheid in tijd en ruimte

Om elke leerling zicht op zijn eigen programma te geven, heeft iedereen toegang tot een vorm van agenda of verwijzersysteem. Dit varieert van verwijzer-liedjes tot een digitale agenda. Daartussen zitten concrete verwijzers, pictogrammen, praatknoppen en geschreven agenda's. We geven leerlingen duidelijkheid op de vijf vragen "wie", "wat", "waar", "wanneer" en "hoe"? Dit komt uit de methodiek "geef me de 5", dat voor kinderen met ASS (autisme) is ontwikkeld. Behalve voor onze leerlingen met ASS werkt dit ook goed bij leerlingen met een visuele of verstandelijke beperking, die vaak - om andere redenen - informatie graag gestructureerd aangeboden krijgen.

Telefoonbeleid

Alle lokalen zijn voor leerlingen telefoon-vrij. Een school mag ervoor kiezen om dit buiten de klas wel toe te staan; bijvoorbeeld in een pauze of tijdens het wachten op de taxi. In de schoolkalender staat per school wat de regels zijn. Daarnaast zijn er uitzonderingen voor leerlingen die bijvoorbeeld voor hun visuele beperking tijdens de les met een app op de telefoon moeten leren werken.

2.5. Onderwijstijd

Schooltijden

Het schooljaar loopt van 1 augustus tot en met 31 juli. Onze scholen, die een regionale functie vervullen, houden rekening met verschillende factoren zoals reistijden, leerlingvervoer, buitenschoolse opvang en de aansluiting op het voortgezet speciaal onderwijs. Dit resulteert in verschillende schooltijden, die met de medezeggenschapsraad van de school zijn vastgesteld.

Schooltijden per SO vestiging: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag.

	Amsterdam	Breda	Grave	Haren	Rotterdam
Schooltijd	8.45-14.45 uur	9.15-15.30 uur	8.45-14.15 uur	8.45-15.15 uur	8.30-14.00 uur
Lessen	8.45-10.15	9.15-10.30	8.45-10.30	8.45-10.15	8.30-10.15
Pauze	10.15-10.30*	****	10.30-10.45*	10.15-10.30**	10.15-10.30*
Lessen	10.30-12.30	10.30-12.30	10.45-12.15	10.30-12.30	10.30-12.30
Pauze	12.30-13.00***	*	12.15-12.45*	12.30-13.00**	12.30-13.00*
Lessen	13.00-14.45	12.30-15.30	12.45-14.15	13.00-15.15	13.00-14.00

*) eten en naar buiten tijdens lestijd, **) OOG-groepen kwartier langer pauze, ***) op donderdag eten en naar buiten tijdens lestijd, ****) elke leerling heeft dagelijks 30 minuten pauze op een individueel gekozen tijdstip.

Woensdag

	Amsterdam	Breda	Grave	Haren	Rotterdam
Schooltijd	8.45-14.45 uur	9.00-12.30 uur	8.45-13.30 uur	8.45-12.30 uur KC: 8.45-15.15	8.30-13.15 uur
Lessen	8.45-10.15	9.15-10.30	8.45-10.30	8.45-10.15	8.30-10.45
Pauze	10.15-10.30*	***	10.30-10.45	10.15-10.30**	10.45-11.00
Lessen	10.30-12.45	10.30-12.30	10.45-12.15	10.30-12.30	11.00-13.15
Pauze			12.15-12.45*	(KC: 12.30-13.30)	
Lessen			12.45-13.30	(KC: 13.30-15.15)	

*) elke leerling heeft dagelijks 30 minuten pauze op een individueel gekozen tijdstip, **) OOG-groepen kwartier langer pauze.

Lestijden

In Nederland ontvangen 50-leerlingen gedurende acht schooljaren minimaal 7.520 onderwijsuren. Hiervan zijn ten minste 3.520 uren bestemd voor de onderbouw en 3.760 uren voor de bovenbouw.

Op de Visio scholen krijgen de leerlingen jaarlijks - na aftrek van vakanties en margedagen - minimaal 1000 uur les per jaar, waarmee dit minimum ruimschoots behaald wordt.

Voor de berekening van onderwijstijd gebruiken we het jaar van 1 oktober tot 1 oktober plus de lesuren op 30 september om op 365 dagen uit te komen. Voor al onze scholen geldt:

De leerlingen hebben gemiddeld 26,5 uur les in de week.

Onderwijstijden

Visio heeft per algemene leerroute (LR) de minimale wekelijkse onderwijstijd voor elke VIVIS-leerlijn bepaald. De leerkracht zorgt ervoor dat zijn lesrooster hieraan minimaal voldoet. De overgebleven lestijd verdeelt de leerkracht over de schoolvakken op basis van de leerresultaten en onderwijsbehoeften van de school, groep of individuele leerlingen. Deze uren staan als "flexibel inzetbaar" in het schema hieronder aangegeven. Wanneer een leerling behandeling of verzorging nodig heeft, dan gaat dat af van de flexibele tijd en niet van de geoormerkte minimum lesuren. Aan het begin van het schooljaar controleert de commissie leerlingenzorg of de minimale onderwijstijd per vak wordt gehaald, of de flexibele tijd doelmatig is ingezet en of de vakken evenredig verdeeld zijn over de week.

Minimale onderwijstijd per leerlijn in lesuren

VIVIS Leerlijn S0	SO-emb LR 1 groep 1-8	SO-(e)mb LR 2-3 groep 1-8	SO-mb LR 4 groep 1-8	SO LR 5-7 groep 1-2	SO LR 5-7 groep 3-4	SO LR 5-7 groep 5-6	SO LR 5-7 groep 7-8
Digitale geletterdheid	0,5	0,5	1	0,5	0,5	1	1
Drama	0	0,25	0,5	0,25	0,25	0,5	0,5
Engels	0	0	0	0	0	0	1
Gym	0,75	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Handvaardigheid & Teken	0,5	0,5	0,5	0,5	0,75	0,75	0,75
Kritische succesfactoren KSF	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Leren leren	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Mens & Maatschappij	0,5	0,5	0,5	0,75	0,75	1	1
Mens & Natuur	0,5	0,5	0,5	0,75	0,75	1	1
Motoriek	0,75	0,5	0,5	0,5	0	0	0
Muziek	0,5	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
NL (Braille) Schrijven	0	0	0,75	0,25	1,25	0,25	0,25
NL Begrijpend lezen en luisteren	0	0	1	0,5	0,5	1,5	1,5
NL Mondelinge taal + Nederlandse taal en cultuur	1,5	1,5	1,5	2,5	1	2	1
NL Spelling	0	0	0,5	0,25	1,5	1,5	1,5
NL Technisch lezen (+braille/picto)	0	2	2	2	3,75	2,5	1,25
Oriëntatie & Mobiliteit	0,5	0,5	0,5	0,5	0,25	0,25	0,5
Praktische redzaamheid	3,5	2,5	2,5	2,5	2	2	1,25
Rekenen en wiskunde	0,75	1,25	3	3,5	5	5	5,5
RIS	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Sociaal emotioneel	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,75
Spel	2	1,5	1	3	0,5	0	0
Vormingsonderwijs (facultatief)							
Zintuigen	1,25	1	1,5	1	0,5	0,5	0,5
Zwemmen (schoolbeleid)							
Flexibel inzetbaar	10,75	9	4,25	3	3	2,5	3,75
Totaal	26,5	26,5	26,5	26,5	26,5	26,5	26,5

Schoolvakanties

Breda & Grave (regio zuid)			
Herfstvakantie	13-10-2025	t/m	17-10-2025
Kerstvakantie	22-12-2025	t/m	02-01-2026
Voorjaarsvakantie	16-02-2026	t/m	10-02-2026
Paasweekend	03-04-2026	t/m	06-04-2026
Meivakantie	20-04-2026	t/m	01-05-2026
Bevrijdingsdag	05-05-2026		
Hemelvaart	14-05-2026	t/m	15-05-2026
2e Pinksterdag	25-05-2026		
Zomervakantie	13-07-2026	t/m	21-08-2026

Rotterdam (regio midden)			
Herfstvakantie	20-10-2025	t/m	24-10-2025
Kerstvakantie	22-12-2025	t/m	02-01-2026
Voorjaarsvakantie	16-02-2026	t/m	20-02-2026
Paasweekend	03-04-2026	t/m	06-04-2026
Meivakantie	20-04-2026	t/m	01-05-2026
Bevrijdingsdag	05-05-2026		
Hemelvaart	14-05-2026	t/m	15-05-2026
2e Pinksterdag	25-05-2026		
Zomervakantie	20-07-2026	t/m	28-08-2026

Amsterdam & Haren (regio noord)			
Herfstvakantie	20-10-2025	t/m	24-10-2025
Kerstvakantie	22-12-2025	t/m	02-01-2026
Voorjaarsvakantie	23-02-2026	t/m	27-02-2026
Paasweekend	03-04-2026	t/m	06-04-2026
Meivakantie	20-04-2026	t/m	01-05-2026
Bevrijdingsdag	05-05-2026		
Hemelvaart	14-05-2026	t/m	15-05-2026
2e Pinksterdag	25-05-2026		
Zomervakantie	06-07-2026	t/m	14-08-2026

Vrije dagen

Naast de reguliere vakanties hebben alle scholen ook studiedagen en margedagen waarop leerlingen vrij zijn. Deze leerlingvrije dagen zijn per school opgenomen in de schoolgidskalender, inclusief data. Het aantal dagen is als volgt vastgesteld door het landelijke managementteam, op basis van het vakantierooster:

- **Breda en Haren:** 5 leerlingvrije dagen
- **Amsterdam, Grave en Rotterdam:** 5,5 leerlingvrije dagen

Afwijking onderwijstijd

Leerlingen die vanwege medische redenen geen volledige onderwijsweek aankunnen of specifieke behandelingen nodig hebben, kunnen in aanmerking komen voor aangepaste onderwijstijden. De commissie leerlingenzorg bepaalt of ontheffing nodig is op basis van een medische verklaring. De toelichting komt in het ontwikkelingsperspectief van de leerling (OPP) en indien nodig wordt de onderwijsinspectie ingelicht. Dergelijke leerlingen worden dan geregistreerd als "geoorloofd afwezig".

Ziek

Indien een kind ziek is, kan deze niet naar school. We verwachten dat een ouder of verzorger de school informeert voordat de schooldag begint en waar nodig de taxi afzegt. Ouders zorgen ervoor dat de school over een telefoonnummer beschikt waarop iemand overdag bereikbaar is, mocht een kind tijdens schooltijd ziek zijn en opgehaald moeten worden.

Extra vakantie

In uitzonderlijke gevallen mag de school - buiten de officiële schoolvakanties om - maximaal tien schooldagen vrij geven, afhankelijk van de specifieke beroepssituatie van een ouder. Dit mag echter niet in de eerste twee weken van het schooljaar of in de laatste week van schoolverlaters. Een verzoek tot moet minimaal twee weken van tevoren schriftelijk bij de schoolleider worden ingediend

Verlof

Kort verlof voor bijvoorbeeld verhuizing, artsbezoek, of familiegebeurtenissen moet schriftelijk aangevraagd worden bij de schoolleider via een standaardformulier. Voor verlof van meer dan tien dagen per jaar vanwege gewichtige omstandigheden moet de aanvraag minimaal een maand van tevoren worden ingediend bij de schoolleider en de leerplichtambtenaar van de gemeente. Bij noodzaak op basis van sociale of medische indicatie is een verklaring van een arts of maatschappelijk werker vereist.

Vrijstelling onderwijsactiviteiten

Leerlingen zijn verplicht mee te doen aan alle onderwijsactiviteiten die voor hen bestemd zijn. Wanneer de leerling niet kan deelnemen, kan hiervoor toestemming gevraagd worden bij de schoolleider. De schoolleider bepaalt of er vrijstelling wordt gegeven, onder welke voorwaarden dit gebeurt en welke vervangende onderwijsactiviteit daarvoor in de plaats komen die beter aansluit bij de leerling. Het is goed om te weten dat we alleen onderzoek, behandeling en verzorging tijdens onderwijstijd toestaan als het voordelig is voor het onderwijs aan de leerling.

Ongeoorloofd verzuim

Conform de Leerplichtwet moet ongeoorloofd verzuim gemeld worden bij de leerplichtambtenaar. Daarnaast neemt de school bij ongeoorloofd verzuim altijd gelijk contact op met ouders. Ook wordt de schoolarts betrokken.

Lesuitval

Bij Visio Onderwijs is de lesuitval minimaal. Vergaderingen en besprekingen plannen we zoveel mogelijk buiten schooltijd. Studie- en margedagen voor medewerkers worden voorafgaand aan het schooljaar gepland en via de schoolgids-kalender gecommuniceerd. Wanneer een leerkracht afwezig is, kunnen de leerlingen op school blijven. Wij zorgen voor een invaller door met onze medewerkers te schuiven.

2.6. Schoolafsluiting

Herindicatie

Elke leerling die is toegelaten tot Visio Onderwijs heeft een geldige indicatie op basis van de Wet op de Expertisecentra. Aan deze indicatie is een termijn verbonden. Voor het verstrijken van die termijn beoordeelt de Commissie van Onderzoek (CVO) of de leerling nog voldoet aan de toelatingscriteria voor cluster 1-onderwijs. Op de Visioscholen gebeurt deze herindicatie jaarlijks. Binnen de aob gebeurt dit standaard in groep 2 en groep 8. Bij leerlingen met CVI is de herindicatie daarnaast om de twee jaar, totdat de CVI tweemaal is vastgesteld. Indien een leerling niet langer visueel beperkt is of een Visioschool niet meer de meest geschikte plek biedt, spannen we ons in om een beter passende school te vinden. Volgens de wet moet Visio Onderwijs eerst acht weken zoeken naar een passende plek voordat een leerling uitgeschreven kan worden. Dit proces wordt altijd in nauw overleg met ouders en de leerling uitgevoerd, waarbij we ook de overstap zorgvuldig begeleiden om de overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Uitstroommoment

Leerlingen stromen uiterlijk aan het einde van het schooljaar waarin zij 14 jaar worden uit het speciaal onderwijs. Vanuit het uitgangspunt "zo gewoon als mogelijk, zo speciaal als nodig" kijkt de CLZ en CVO jaarlijks of overstap vanuit het SO naar regulier onderwijs mogelijk is; eventueel in een hybride vorm, waarbij speciaal en regulier onderwijs gecombineerd worden. Voor de leerlingen die na het SO ook naar de VSO-afdeling op een Visioschool gaan, is de overdracht zorgvuldig en sluit het onderwijs naadloos aan op de voorgaande jaren.

Advies vervolgonderwijs SO

Het proces voor het advies voor vervolgonderwijs start in groep 8 tussen 10 en 31 januari met een voorlopig schooladvies aan de leerling en zijn ouders. Dit voorlopig advies is gebaseerd op eerdere toets resultaten, de werkhouding, en de ondersteuningsbehoeften. In februari volgt de Cito-doorstroomtoets, waarvan de resultaten uiterlijk 15 maart bekend worden gemaakt. Deze uitslag vormt de basis voor het definitieve schooladvies, wat uiterlijk 24 maart met de ouders wordt besproken. Indien de doorstroomtoets een hoger niveau aangeeft dan het voorlopige advies, wordt het schooladvies naar boven bijgesteld, tenzij dit niet in het belang van de leerling is. Mocht de toetsuitslag lager dan of gelijk aan het voorlopige advies zijn, dan blijft het voorlopige advies staan. Tussen 25 maart en 31 maart melden alle leerlingen zich aan op een middelbare school. De centrale aanmeldweek geldt niet voor aanmeldingen voor het VSO.

Advies vervolgonderwijs SO-emb en SO-mb

Wanneer een leerling volgens zijn OPP uitstroomt naar VSO-dagbesteding of VSO-arbeidsmarkt, dan is een doorstroomtoets niet nodig. Ook bij een IQ lager dan 75 (in de afgelopen 2 jaar gemeten), Nederlands als tweede taal of een bevestigd ontwikkelingsniveau van maximaal eind groep 5 van de basisschool is de doorstroomtoets niet verplicht. Dit geldt ook voor leerlingen die korter dan 4 jaar in Nederland zijn en onvoldoende de taal beheersen. Leerlingen in het SO-emb en SO-mb krijgen op basis van hun geëvalueerde OPP's van de afgelopen jaren een advies voor vervolgonderwijs.

Onderwijskundig rapport

Bij het verlaten van het SO ontvangt de leerling een onderwijskundig rapport. Dit maken we digitaal als OSO-overstapdossier. Dit rapport bevat gedetailleerde informatie over de administratieve gegevens, onderwijshistorie, leerresultaten, sociaal-emotionele ontwikkeling, gedrag, eerdere en toekomstige begeleidingsbehoeften, de verzuimhistorie en het schooladvies van de leerling. Bij doorstroom van het SO naar het VSO binnen Visio volstaat een onderwijskundig rapport, gemaakt van het laatste OPP.

Nazorg

Na uitstroom verzorgt de school twee jaar lang nazorg, bestaande uit telefonisch contact met de ouders en het verstrekken van vragenlijsten aan ouders, leerlingen en vervolginstellingen. Deze nazorg is bedoeld om de overgang te monitoren en te ondersteunen, waarbij feedback uit de praktijk helpt om het onderwijs en de begeleiding continu te verbeteren.

2.7. Samenwerking

Samenwerking met ouders en leerlingen

We hechten aan goede samenwerking met ouders en leerlingen. Vanuit wederzijds vertrouwen werken we samen om de ontwikkeling van de leerling optimaal te ondersteunen. We houden ouders en verzorgers op de hoogte van de voortgang van de onderwijskundige en pedagogische ontwikkeling van hun kind. We voeren cyclisch gesprekken waarbij ouders/verzorgers en school/aob samen het perspectief evalueren en waar nodig bijstellen.

Om ouders te ondersteunen, deelt de school proactief nuttige informatie die ouders kan helpen bij het regelen van de zorg en opvoeding thuis. Praktische actuele informatie is ook beschikbaar op de website van de [Sociale Verzekeringsbank](#).

De inspraak van ouders en leerlingen op school is formeel geregeld via de medezeggenschapsraad van de scholen (MR), de gemeenschappelijk medezeggenschapsraad (GMR) en leerlingenraad. Ouders en leerlingen van de aob worden vertegenwoordigd in de GMR. Zie ook paragraaf 5.3: "Evaluatie, verantwoording en dialoog".

Samenwerking met andere domeinen van Visio

Integraal onderwijs-zorgaanbod

Onderwijs biedt in nauwe samenwerking met de domeinen Revalidatie & Advies (R&A) en Wonen & Dagbesteding (W&D) een integraal aanbod voor leerlingen. We maken gebruik van één geïntegreerd plan voor Kind & Jeugd, dat onderwijs, begeleiding, zorg en ondersteuning op elkaar afstemt.

Revalidatie & Advies Amsterdam, Breda, Grave, Haren en Rotterdam

Vanuit vele regionale R&A-locaties biedt Visio onderzoek, behandeling en training.

De ondersteuning richt zich onder meer op

- sociale vaardigheden
- dagelijkse handelingen
- motoriek en mobiliteit
- sociaal-emotionele ontwikkeling
- gebruik van hulpmiddelen bij een visuele beperking

Ouders kunnen ondersteuning aanvragen voor thuis. Ook schoolteams en aob'ers kunnen – in overleg met ouders – een leerling doorverwijzen. Behandeling vindt plaats op school, thuis of bij een R&A-locatie. R&A valt onder de zorgverzekering. Voor leerlingen met een WLZ-indicatie valt deze ondersteuning vaak onder Wonen & Dagbesteding.

Kind- en Jeugdcentrum Grave

Na schooltijd kunnen leerlingen in Grave behandeling volgen op het Kind- en Jeugdcentrum, op hetzelfde terrein als de school. Hier werken zij aan persoonlijke doelen via:

- dagbehandeling (één of meerdere dagen per week)
- verblijfsbehandeling (met overnachting)

Er is nauwe samenwerking tussen behandelaars, onderwijsmedewerkers, ouders en leerlingen.

De behandeling wordt vergoed door de zorgverzekeraar.

Wonen en dagbesteding 'De blauwe kamer' Breda

In De Blauwe Kamer wonen cliënten in kleinschalige, veilige woongroepen met ondersteuning gericht op zelfstandigheid. De begeleiding varieert van persoonlijke verzorging tot therapieën en mobiliteitstraining. Het doel is maximale zelfredzaamheid en regie over het eigen leven.

Kindercentrum en woongroepen 'De Heukelom' Haren

Visio De Heukelom biedt wonen en dagbehandeling aan kinderen en jongeren met een visuele en verstandelijke beperking. Er zijn vier woon- en logeergroepen. In het kindercentrum zijn twee groepen voor dagbehandeling, voor leerlingen voor wie onderwijs om medische redenen (nog) niet mogelijk is. Daarnaast zijn daar vier groepen 'OOG' waarin dagbehandeling en onderwijs gecombineerd wordt.

OOG Haren

OOG staat voor Onderwijs Ontwikkel Groepen: een samenwerking van onderwijs en zorg voor leerlingen met een ernstige meervoudige beperking. Sinds 2013 werken onderwijsmedewerkers en zorgprofessionals daar samen in de klas. Leerlingen volgen een onderwijsprogramma afgestemd op hun belevingswereld, belastbaarheid en perspectief. Tijdens vakanties en studiedagen zijn de groepen van OOG open en is er dagbehandeling om het ritme vast te houden.

Onderwijszorgarrangementen (OZA) Breda

Visio Onderwijs Breda neemt deel aan het landelijke Experiment Onderwijszorgarrangementen van OCW en VWS. Doel: ook leerlingen met een complexe ondersteuningsbehoefte onderwijs bieden. In samenwerking met een KDC in Breda wordt een maatwerktraject geboden dat bestaat uit zorg en partieel onderwijs, voor kinderen met leerplichtonthefving.

Samenwerking met andere scholen

Zo inclusief als mogelijk, zo speciaal als nodig

Wanneer dat mogelijk is, volgt een kind met een visuele beperking onderwijs op een basisschool in de eigen buurt. Dit bevorderen we door het geven van ambulante onderwijskundige begeleiding (aob) op andere scholen: op basisscholen, op scholen voor speciaal basisonderwijs of op scholen voor ander speciaal onderwijs. Met deze scholen en met de ouders en de leerling, maakt Visio afspraken over de individuele begeleiding van de leerling, de ondersteuning en toerusting van de leerkrachten, de aanpassingen op school en het gebruik van hulpmiddelen om onderwijs te kunnen volgen. De visuele beperking en de onderwijs hulpvraag bepalen de intensiteit van de aob.

Hybride onderwijs

Voor een toenemend aantal leerlingen organiseren we een aanbod dat bestaat uit deels speciaal onderwijs op een Visioschool en deels onderwijs op een basisschool in de eigen buurt met aob. Dit noemen we hybride onderwijs. Visio Onderwijs heeft met steeds meer scholen een symbiose-overeenkomst om samen hybride onderwijs vorm te geven.

Cluster 1

Visio Onderwijs werkt nauw samen met Bartiméus Onderwijs en zij vormen samen cluster 1. Vanuit de aob zijn we betrokken bij verschillende samenwerkingsverbanden van andere clusters en scholen. Daarnaast is Visio Onderwijs namens cluster 1 actief betrokken bij projecten van het Gespecialiseerd Onderwijs (GO), dat de scholen voor cluster 3/4 vertegenwoordigt. Er is regelmatig overleg met cluster 2 om kennis uit te wisselen.

Samenwerking met externe organisaties

Sociale kaart

Elke school brengt zijn netwerk in kaart. Omdat Visio leerlingen uit een grote regio bedient, is het netwerk ook uitgebreid. Denk aan de vele gemeentes met eigen leerplichtambtenaren en WIJ-teams, de verschillende instellingen voor gezondheidszorg met artsen en paramedici. We zijn betrokken bij verschillende Netwerken integrale kindzorg (NIK) en Veilig thuis. Landelijk valt Koninklijke Visio met Bartiméus en de Robert Coppes stichting onder VIVIS, de vereniging voor zorg aan mensen met een visuele beperking. Op lokaal niveau hebben we contacten met aanbieders van zorg, dagbesteding en arbeid. Elke school heeft een eigen schoolarts van de lokale GGD.

Schoolklimaat

3 Schoolklimaat

3.1. Veiligheid

Voorkomen van incidenten

Bij Visio Onderwijs streven we naar een veilige leer- en werkomgeving waar iedereen zich fysiek, sociaal en emotioneel veilig voelt. Dit realiseren we door preventieve maatregelen zoals ons anti-pestbeleid, veiligheidsbeleid en gedragsregels. Jaarlijks ziet de leerlingenraad toe op het opstellen van klassenregels. De aandachtsfunctionaris sociale veiligheid heeft met de werkgroep relaties, intimiteit en seksualiteit (RIS) een proactieve taak rond een sociaal en emotioneel gezonde school. Daarnaast krijgen leerlingen les in sociaal emotionele ontwikkeling en mediawijsheid.

Bedrijfshulpverlening

De bedrijfshulpverleners (BHV) hebben oog voor een fysiek veilige omgeving. Eens per jaar is er tijdens lestijd een ontruimingsoefening, zodat medewerkers en leerlingen oefenen met snel en veilig ontruimen. Op de scholen zijn tijdens schooltijden gediplomeerde bedrijfshulpverleners (BHV-ers) en EHBO-ers aanwezig. Zij komen in actie bij calamiteiten. De fysieke veiligheid wordt vergroot door het gebruik van 'verkeersregels' in en rondom de school met veilige, gemarkeerde looproutes.

Afhandelen van incidenten

Medewerkers melden alle (bijna) incidenten - van het vergeten van medicatie tot agressie - via het digitale incidenten en klachten registratiesysteem Triasweb. De leidinggevende krijgt via dit systeem onmiddellijk een seintje. De commissie leerlingenzorg onderzoekt en analyseert of en welke ondersteuning of acties van belang zijn in relatie tot het incident. Hierna volgt een evaluatie in het eerstvolgende overleg van de commissie leerlingenzorg.

Evaluatie van veiligheid

Cyclisch evalueren de scholen alle incidentmeldingen binnen de school en trekken daaruit conclusies om de veiligheid te vergroten. Periodiek ontvangt het bestuur een rapportage waarin het aantal en de aard van de incidenten evenals de ingezette maatregelen worden toegelicht. Daarnaast doen we jaarlijks een tevredenheidsonderzoek onder ouders, leerlingen en medewerkers. Onderdeel daarvan is het vragen naar veiligheidsbeleving. De uitkomsten bespreken we per school en op bestuursniveau en zetten we zo nodig om in acties.

Meldcode

De meldcode helpt professionals met het signaleren en handelen bij (vermoedens van) huiselijk geweld, kindermishandeling en bij psychisch of seksueel geweld en verwaarlozing. De meldcode schrijft de volgende stappen voor: in kaart brengen van signalen, overleggen met collega's of Veilig Thuis, praten met ouders en kind, wegen van het geweld en beslissen of melding bij Veilig Thuis nodig is. Onze medewerkers volgen jaarlijks/tweejaarlijks (afhankelijk van de functie training over de toepassing van de meldcode.

Schorsen en verwijderen

Bij Visio Onderwijs streven we naar een veilige omgeving, maar soms kan een leerling de veiligheid van medeleerlingen, medewerkers of zichzelf toch in gevaar brengen. In zulke gevallen overlegt de school direct met de leerling en de ouders en kan de schoolleider besluiten tot een time-out van maximaal één dag. Bij aanhoudende of ernstige problemen kan het bevoegd gezag, op advies van de schoolleider, besluiten tot schorsing of verwijdering volgens de volgende procedures:

Schorsing

- Het bevoegd gezag kan een leerling tot maximaal één week schorsen, met schriftelijke opgave van redenen aan de ouders.
- Bij een schorsing langer dan één dag informeert het bestuur zowel de inspectie als de leerplicht-ambtenaar schriftelijk over de redenen. Dergelijke schorsingen worden via ISD geregistreerd.
- Een schorsing die voorafgaat aan een mogelijke verwijdering mag ook maximaal één week duren, waarbij de school verplicht is de leerling onderwijs te blijven bieden.

Verwijdering

- Voor een besluit tot verwijdering hoort het bestuur eerst de betrokken leerkracht en de ouders, waarvan aantekeningen worden gemaakt in het leerlingdossier.
- Het bevoegd gezag stelt de ouders schriftelijk op de hoogte van de verwijdering, met duidelijke en gemotiveerde redenen.
- Ouders hebben zes weken de tijd om schriftelijk bezwaar te maken tegen de verwijderingsbeslissing bij het bevoegd gezag.
- Ouders kunnen een geschil over de verwijdering van een leerling voorleggen bij de Geschillencommissie passend onderwijs (GPO).

Onacceptabel gedrag van ouders

Wanneer ouders zich onacceptabel gedragen, kan de school de volgende maatregelen nemen om de veiligheid en het welzijn van zowel leerlingen als personeel te waarborgen:

- Contactregeling: Deze maatregel beperkt hoe en met wie ouders communiceren binnen de school.
- Toegangsverbod: Bij ernstiger of herhaaldelijk onacceptabel gedrag kan de school besluiten een toegangsverbod tot het schoolgebouw en het schoolplein op te leggen. De duur en voorwaarden worden duidelijk gecommuniceerd en ook hoe de school samen met ouders werkt aan een oplossing.

Klachten

Binnen Visio is veel aandacht voor goede begeleiding en open communicatie. Toch kan het voorkomen dat er onvrede ontstaat over de gang van zaken. Visio hecht eraan dat klachten serieus worden genomen en gebruikt deze om de kwaliteit van onderwijs en ondersteuning te verbeteren. De eerste stap bij een klacht is het gesprek met de direct betrokken medewerker. Leidt dit niet tot een oplossing, dan kan de klachtenfunctionaris worden ingeschakeld. Deze functionaris is onafhankelijk, bemiddelt tussen betrokkenen en ondersteunt bij het zoeken naar een duurzame oplossing.

Voor wie behoefte heeft aan ondersteuning vanuit het eigen perspectief, is er ook een vertrouwenspersoon of cliëntenvertrouwenspersoon (CVP). De CVP staat naast de leerling of cliënt en helpt bijvoorbeeld bij het voorbereiden van een klacht of een gesprek.

Bij geschillen over het onderwijs kunnen ouders en leerlingen zich wenden tot landelijke commissies, zoals de Geschillencommissie Passend Onderwijs of de Geschillencommissie Bijzonder Onderwijs. Visioscholen zijn hierbij aangesloten.

- Contactgegevens klachtenfunctionarissen:
Martine Vos en Anke de Veer – klacht@visio.org – 088 585 8552
- Vertrouwenspersoon Visio:
Caroline ten Cate – ctencate@telfort.nl – 06 54 65 05 05
- Meer informatie staat op: www.visio.org/klachtenregeling-clientleerling

Privacy

Koninklijke Visio gaat zorgvuldig en vertrouwelijk om met de persoonsgegevens van leerlingen. Gegevens worden alleen verwerkt als dit wettelijk is toegestaan, bijvoorbeeld voor het organiseren van onderwijs, het begeleiden van leerlingen of het uitvoeren van wettelijke verplichtingen. Daarbij worden alleen gegevens gedeeld met betrokken professionals en organisaties als dat noodzakelijk is.

Visio hanteert duidelijke afspraken over bewaartermijnen, beveiliging en het recht van leerlingen en ouders om gegevens in te zien, te corrigeren of te laten verwijderen. Leerlingen van 16 jaar en ouder kunnen zelfstandig toestemming geven of intrekken voor het verwerken van persoonsgegevens. De Functionaris voor Gegevensbescherming houdt toezicht op naleving van de privacyregels. Meer informatie is te vinden op www.visio.org/privacy.

3.2. Schoolklimaat

Perspectief voor iedere leerling

Wij streven ernaar elke leerling—met al zijn mogelijkheden, beperkingen, talenten en unieke kenmerken—optimaal te ondersteunen in zijn ontwikkeling tot een zelfbewuste wereldburger met een toekomstperspectief dat past bij zijn mogelijkheden. We bieden leerlingen met een visuele beperking, zowel met als zonder bijkomende problematiek, alle noodzakelijke ondersteuning, hulp en middelen. Ons doel is ervoor te zorgen dat zij in staat zijn om:

- zelfstandig, zelfredzaam en autonoom te functioneren,
- volwaardig deel te nemen aan een voortdurend veranderende samenleving,
- als wereldburger met vertrouwen de wereld in te gaan.

Sociale en maatschappelijke competenties

We willen het best mogelijke onderwijs en de best mogelijke begeleiding aan leerlingen bieden. Hieronder verstaan we het volgende:

- **Subjectificatie:** Dit gaat over het helpen van leerlingen om te ontdekken wie ze zijn en wie ze willen worden. Ze leren hun eigen unieke zelf te zijn en krijgen de vrijheid om zelf keuzes te maken. Dit doen ze door samen te werken met andere leerlingen en leerkrachten. Het gaat erom dat ze leren zelfstandig te denken en te beslissen.

- **Kwalificatie:** Dit is het leren van nieuwe dingen, zoals kennis en vaardigheden die belangrijk zijn om later een baan te kunnen vinden en goed mee te kunnen doen in de maatschappij. Het gaat ook om het testen van wat ze hebben geleerd om te zien of ze het goed begrijpen en kunnen toepassen.
- **Socialisatie:** Hierbij leren leerlingen hoe ze onderdeel kunnen zijn van een gemeenschap. Ze leren over hoe mensen met elkaar omgaan, wat de regels zijn en wat belangrijk is in onze samenleving. Er wordt van ze verwacht dat ze meedoen en helpen in de groep, maar ook dat ze kritisch nadenken over hoe dingen geregeld zijn en hoe ze misschien beter kunnen.

Kernwaarden

De kernwaarden van Visio liggen vast in ons waardenkompas. Ze hebben betrekking hebben op ons gedrag, op de manier van managen, op de organisatiecultuur en wat van medewerkers verwacht wordt. Het geeft aan wie we zijn en waar we in geloven. Ons waardenkompas, met drie kernwaarden, ziet er als volgt uit:

Identiteit

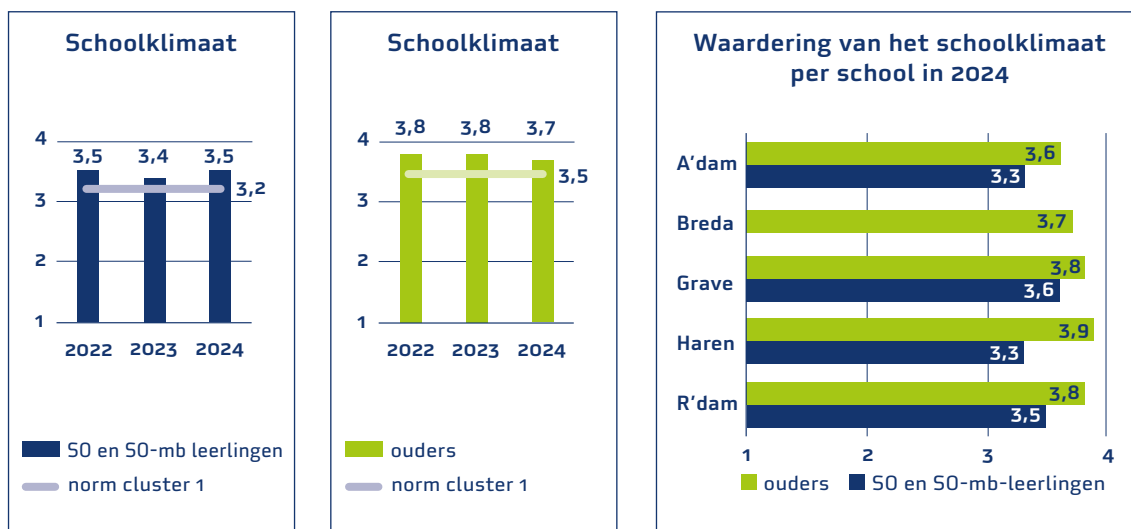
Visio biedt neutraal onderwijs en verwelkomt alle leerlingen met een visuele beperking, ongeacht hun levensovertuiging. Onze schoolgemeenschap is een diverse mix van leerlingen en medewerkers met uiteenlopende geloofsovertuigingen en wereldbeelden. Deze diversiteit verrijkt onze schoolcultuur en bevordert een klimaat van openheid en wederzijds respect. Bij Visio oefenen leerlingen alvast hun toekomstige rol als actieve en verantwoordelijke burgers in een democratische en pluriforme samenleving.

3.3. Uitslagen onderzoek schoolklimaat en veiligheid

Schoolklimaat

Jaarlijks onderzoeken we hoe prettig en veilig leerlingen en ouders zich voelen op school. Dit doen we via een tevredenheidsvragenlijst. Leerlingen vullen deze zelfstandig in; als dat niet lukt, bijvoorbeeld bij meervoudige beperkingen, helpt een leerkracht door de vragen voor te lezen en de antwoorden te noteren.

De schoolleider bespreekt samen met de aandachtsfunctionaris sociale veiligheid de uitkomsten met het team, ouders en leerlingen. De resultaten en bijbehorende actiepunten worden verwerkt in het jaarplan sociale veiligheid.

Gemeten op 4-puntsschaal

De resultaten laten zien dat de leerlingen zich over het algemeen fijn voelen op school. Hun gemiddelde waardering ligt boven de norm van 3,2 die binnen cluster 1 hiervoor is vastgesteld alsmede het landelijke benchmarkcijfer (3,3).

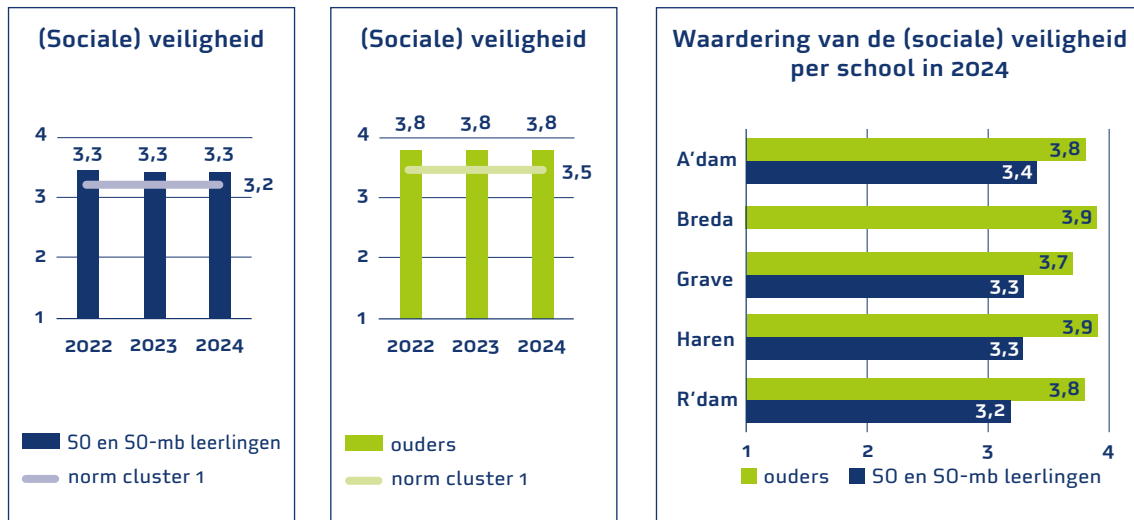
Ook de ouders waarderen het klimaat positief. De gemiddelde waardering door ouders ligt stabiel boven de norm van cluster 1 (3,5) en rond het landelijke benchmarkcijfer (3,7) in het speciaal onderwijs.

"Er is betrokkenheid en veel aandacht. Gewoon een hele warme school waar een kind zichzelf kan zijn."

Ouder Visio Onderwijs Amsterdam

(Sociale) veiligheid

De vragen die we over (sociale) veiligheid stellen gaan over pesten, online pesten en het gemeen/pijn doen door andere leerlingen.

Gemeten op 4-puntsschaal

Bovenstaande grafieken tonen een stabiel beeld in de veiligheidsbeleving onder leerlingen en ouders. Leerlingen en ouders ervaren over het algemeen dat het veilig is op school. De gemiddelde waardering voor de veiligheid ligt bij zowel leerlingen als ouders boven de norm van cluster 1 en de landelijke benchmarkcijfers (voor leerlingen lag het landelijke benchmarkcijfer op 3,2 en voor ouders op 3,7).

"De school is een veilige plek en er is maatwerk om schoolwerk in eigen tempo te kunnen doen."

Ouder Visio Onderwijs Rotterdam

"Er is een veilige omgeving in alle aspecten."

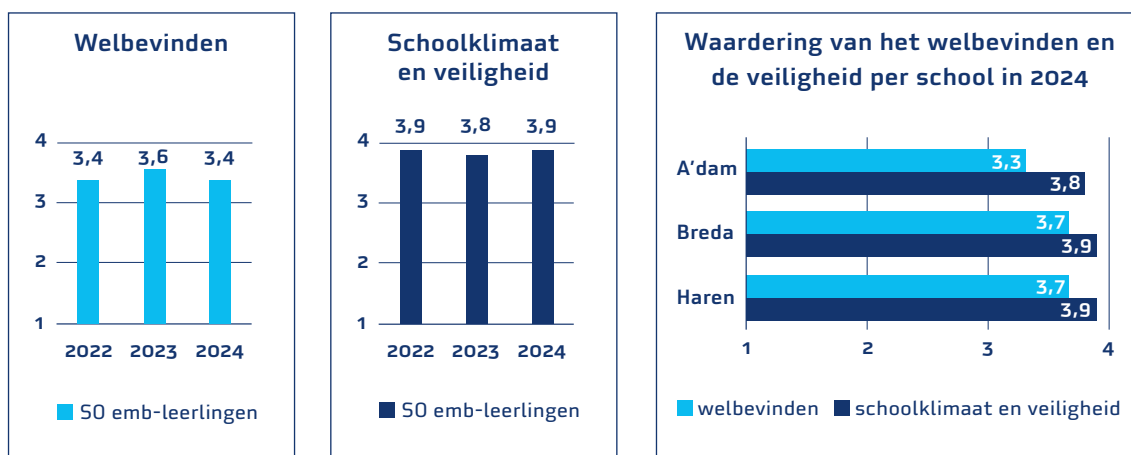
Ouder Visio Onderwijs Grave

Welbevinden en veiligheid emb-leerlingen

Ook voor leerlingen met een ernstige meervoudige beperking (EMB) hechten wij veel waarde aan het monitoren van hun welbevinden en veiligheid. Aangezien deze leerlingen doorgaans niet zelfstandig vragenlijsten kunnen invullen, wordt gebruikgemaakt van een observatielijst die wordt ingevuld door de mentor. Deze aanpak wordt toegepast op onze locaties in Amsterdam, Breda, Grave en Haren.

De grafieken hieronder tonen de uitkomsten van deze observaties op het gebied van welbevinden, veiligheid en het ervaren schoolklimaat.

De observatievragen met betrekking tot welbevinden richten zich onder meer op het ervaren van plezier, het maken van contact, het zich kunnen uiten en een overwegend vrolijke gemoedstoestand. De vragen over veiligheid en schoolklimaat gaan over het gevoel van veiligheid van de leerling, de manier waarop medewerkers met de leerling omgaan en de interacties tussen leerlingen onderling.

Gemeten op 4-puntsschaal

De resultaten laten zien dat de mentoren positief zijn over het welbevinden door emb-leerlingen en over het schoolklimaat en de veiligheid voor emb-leerlingen.

De scholen continueren hun inzet voor het welbevinden, het schoolklimaat en de veiligheid voor emb-leerlingen. Dit gebeurt door aandacht voor het pedagogisch klimaat, het kunnen "lezen" van de emb-leerlingen, het in communicatie en contact aansluiten op de leerling en door de wijze van onderwijs en begeleiding aan deze kinderen en jongeren.

"Er is een goed en stevig team met oog voor ieder kind. Zorg op maat staat boven alles."

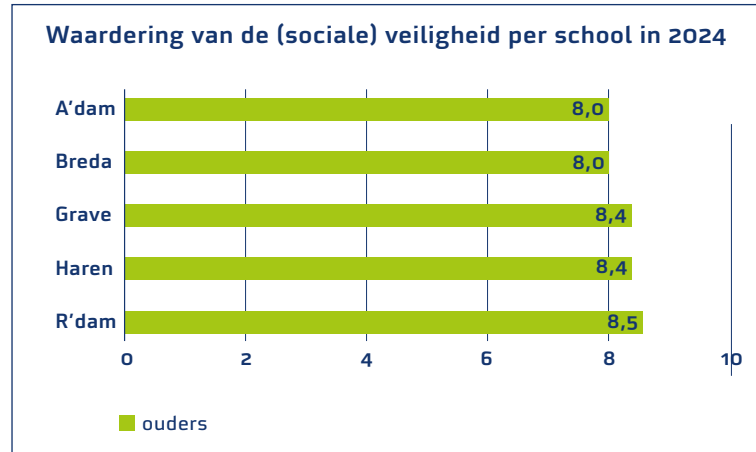
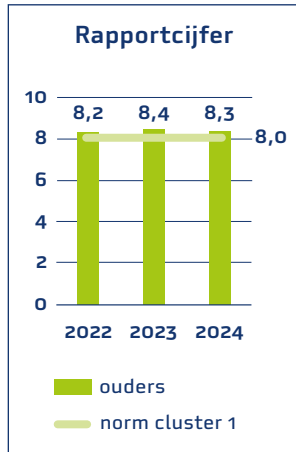
Ouder Visio Onderwijs Haren

"Iedereen probeert het maximale uit een kind te halen. Daarnaast is het personeel echt goud! Ze denken met je mee, er is altijd goed overleg. We zijn echt zeer tevreden."

Ouder Visio Onderwijs Breda

Oudertevredenheid

Een goede graadmeter voor de tevredenheid onder ouders. Jaarlijks vragen we de ouders op een schaal van 1 tot 10 een rapportcijfer voor de school te geven.

Gemeten op 10-puntsschaal

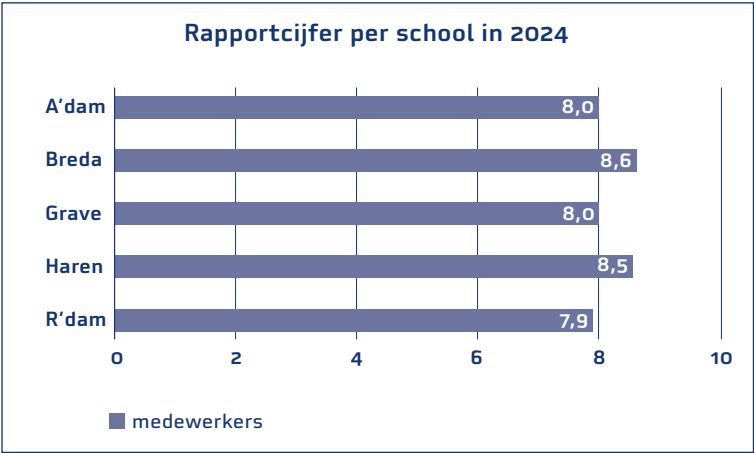
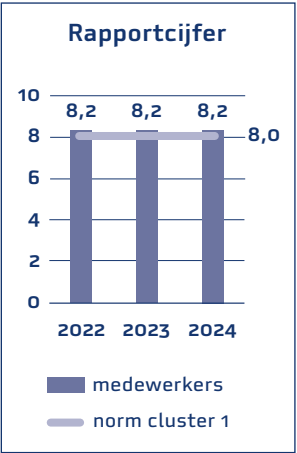
De hierboven getoonde resultaten betreffen de rapportcijfers van de ouders voor ons 50, 50-(e)mb, V50 en V50-(e)mb samen. Het gemiddelde rapportcijfer van 8,3 ligt mooi boven het landelijk gemiddelde in Nederland van 7,9 en de norm van 8,0 die we als cluster 1 zelf hanteren. De gegeven rapportcijfers sluiten aan bij de positieve waardering die ouders geven aan het schoolklimaat en de veiligheid op de scholen.

"Er zijn ervaren docenten, er is altijd een assistent en er zijn experts bijvoorbeeld op het gebied van braille. Ze nemen de tijd voor ons kind, de klassen zijn klein; de docenten hebben aandacht voor het individu. De cognitieve verschillen worden gezien, maar de klas wordt wel tot een groep gevormd door leerlingen en docenten."

Ouder Visio Onderwijs Rotterdam

Medewerkertevredenheid

Ook onze medewerkers vullen jaarlijks een vragenlijst in die aansluit bij die van leerlingen en ouders. Ze geven hierin hun observaties over de sociale veiligheid en het welzijn van leerlingen. Aan het eind van de vragenlijst geven zij de school een rapportcijfer. Hieronder zie je de scores van de afgelopen jaren:

Onderwijsresultaten

4 Onderwijsresultaten

4.1. Opbrengstgericht werken

Opbrengstgericht werken

Alle scholen van Visio en Bartiméus werken opbrengstgericht samen. Dat betekent dat we doelgericht en doordacht bezig zijn met het verbeteren van ons onderwijs. Voor elke doelgroep is er een speciaal overlegorgaan voor opbrengstgericht werken (OGW) waarin we samen kijken naar de resultaten en ontwikkeling van de totale groep leerlingen. We volgen hierbij vier vaste stappen:

- **Data verzamelen:** we verzamelen systematisch informatie over de voortgang van onze leerlingen.
- **Duiden:** we bekijken wat deze gegevens betekenen en welke factoren invloed kunnen hebben gehad op de resultaten.
- **Doelen stellen:** we formuleren hoge, maar haalbare ambities om ons onderwijs verder te verbeteren.
- **Doen:** we passen ons onderwijs aan om deze doelen ook echt te realiseren.

Uitgangspunten opbrengstgericht werken:

Van groot naar klein

We starten met standaard onderwijsplannen per leerjaar en doelgroep. Pas als dat nodig is, maken we het plan specifiek voor individuele leerlingen.

Van convergent naar divergent

We geven eerst klassikale instructie aan de hele groep (convergent). Pas als leerlingen extra hulp of uitdaging nodig hebben, organiseren we instructie in kleinere groepen of individueel (divergent).

Van instructie naar respons

We meten op vaste momenten of een leerling zich volgens verwachting ontwikkelt. Als dat zo is, zijn extra registraties niet nodig.

Van eind naar begin

We bedenken eerst wat leerlingen aan het eind van hun schoolloopbaan moeten kunnen en weten. Daarna maken we een leerlijnen en een didactische aanpak dat daar naartoe werkt.

Van overeenkomst naar groep

We groeperen leerlingen op basis van overeenkomsten in leerroute, leeftijd of thema's, zodat ze gericht kunnen samenwerken en leren.

Dashboard schoolfoto/clusterfoto

Visio heeft geïnvesteerd in een eigen Data Warehouse, waarin alle data vanuit ParnasSys en EduMaps samenkomen. Met zelf ontwikkelde dashboards in Power BI, zoals "SO", "EduMaps", "Aob" en "Vivis", brengen we de onderwijsresultaten in beeld.

Momenteel maken we op onze scholen inzichtelijk:

- Ontwikkelingsniveau: OVM observaties
- Didactisch functioneringsniveau: Cito toetsen
- Leerstandaard: behaalde lesdoelen uit de VIVIS-leerlijn
- Uitstroombestemming: algemene leerroute en verwachte uitstroombestemming

Per leerroute en onderwijsleeftijd hebben we verwachtingen van het huidige en toekomstige niveau van de leerling. We brengen in beeld of de leerlingen zich volgens verwachting ontwikkelen.

Twee keer per jaar ontvangen we geanonimiseerde gegevens van Bartiméus, zodat we ook voor heel cluster 1 het leerrendement kunnen analyseren in het Vivis-dashboard.

In het dashboard van de aob vinden we onder andere terug:

- Schoolsoort
- VO advies
- Aob-arrangement
- Uitstroomgegevens

4.2. Leerresultaten

Bestendiging algemene leerroute 50 en 50-mb

In het dashboard "EduMaps" volgen we de algemene leerroute van onze leerlingen over meerdere schooljaren. Deze leerroute is gekoppeld aan een verwachte uitstroombestemming en wordt jaarlijks besproken met ouders en vastgesteld door de Commissie Leerlingenzorg.

De ambitie van Visio en Bartiméus is dat minstens 75% van de leerlingen dezelfde algemene leerroute volgt als twee jaar eerder in het ontwikkelingsperspectief (OPP) is vastgesteld.

Voorheen vergeleken we de leerroute jaarlijks, maar nu kiezen we bewust voor een langere termijn. Dat geeft een beter beeld van de stabiliteit en bestendiging van de gekozen route.

Bestendiging algemene leerroute OPP voor alle leerlingen 50, die minstens 2 jaar op school zitten

Algemene leerroute	Meetpunt in april	Visio landelijk	Vivis landelijk	A'dam	Breda	Grave	Haren	R'dam
Hoger dan 2 jaar geleden	2024	10%	-	7%	5%	14%	10%	0%
	2025	5%	4%	5%	0%	4%	4%	7%
Gelijk aan 2 jaar geleden	2024	83%	-	71%	91%	79%	86%	91%
	2025	87%	89%	68%	100%	89%	96%	93%
Lager dan 2 jaar geleden	2024	7%	-	22%	4%	7%	4%	9%
	2025	8%	7%	27%	0%	7%	0%	0%

De landelijke norm van 75% is met een uitslag van 87% ruimschoots behaald. Onze landelijke afspraak is om leerlingen, waarvan we het niveau bij inschrijving nog niet onderbouwd kunnen inschalen, standaard in leerroute 6 te laten instromen. In Amsterdam zijn naar verhouding veel kleuters ingestroomd met migratieachtergrond waarvan bij instroom de leerlingen op deze

standaard zijn ingeschaald, maar binnen twee jaar naar een reële leerroute zijn afgestroomd. De leerlijnen helpen nu om de leerling in de eerste zes weken tot vaststelling OPP beter in te schalen, dus we verwachten dat deze interventie helpt om het percentage te laten stijgen. Bij oudere leerlingen en zeker in het VSO (zie andere schoolgids) is de inschaling in Amsterdam wel voor ruim 75% bestendigd. Alle andere scholen halen - ook individueel - de landelijke norm van gemiddeld 75% voor hun hele leerlingpopulatie.

Didactisch functioneringsniveau Cito

Bij de leerlingen in het SO (doelgroep 5-7) nemen we Cito-toetsen af om het didactisch functioneringsniveau te meten. We meten de didactische leeftijdsequivalent (DLE) voor technisch lezen, spelling, begrijpend lezen, begrijpend luisteren en woordenschat. Het leerrendement berekenen we als quotiënt (LRQ). Hierbij delen we het niveau van leerling door het niveau dat een gemiddelde leerling op basis van dezelfde onderwijsjaren zou heeft. Van alle LRQ's van de leerlingen van Bartiméus en Visio samen maken we schoolfoto's en clusterfoto's, zodat we de uitkomsten met elkaar kunnen vergelijken en analyseren. Voor alle scholen van cluster 1 van Visio en Bartiméus is de ambitie gesteld op een LRQ van 75.

Normering LRQ

Uitstroomniveau	LRQ
Praktijkonderwijs	15-49
Vmbo-bb	50-74
Vmbo-kb	75-84
Vmbo-tl	85-99
Havo/vwo	>100

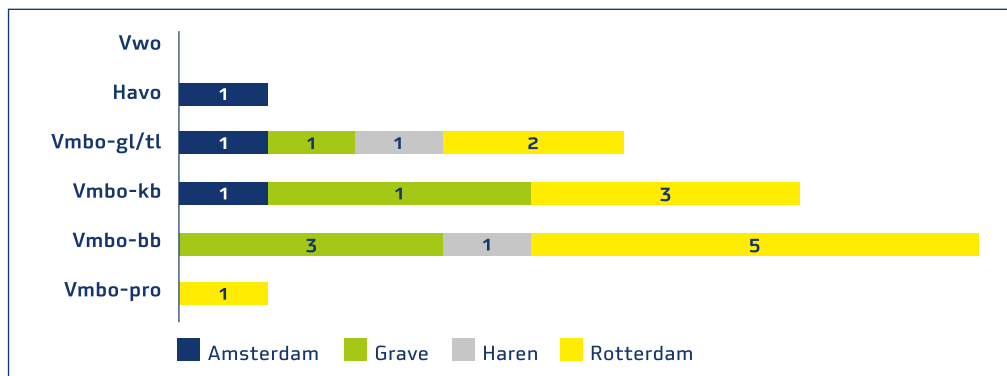
Scores LRQ bij SO doelgroep 5-7

Vak	Amsterdam	Grave	Haren	Rotterdam	Cluster 1
Technisch lezen	'23: 67,5	'23: 88	'23: 114	'23: 88	'23: 88
	'24: 101	'24: 60	'24: 95	'24: 72	'24: 72
	'25: 84	'25: 94	'25: 95	'25: 77	'25: 81
Rekenen	'23: 86	'23: 59	'23: 101	'23: 71	'23: 71
	'24: 82	'24: 81	'24: 83	'24: 72	'24: 72
	'25: 123	'25: 65	'25: 103	'25: 74	'25: 74
Spelling	'23: 73	'23: 68	'23: 81	'23: 80	'23: 80
	'24: 72	'24: 81	'25: 78	'24: 64	'24: 64
	'25: 85	'25: 83	'25: 78	'25: 93	'25: 79
Woordenschat	'23: 68	'23: 83	'23: 95	'23: 95	'23: 95
	'24: 103	'24: 85	'24: 94	'24: 65	'24: 65
	'25: 64	'25: 68	'25: 80	'25: 64	'25: 87
Begrijpend lezen	'23: 77	'23: 72	'23: 84	'23: 70	'23: 70
	'24: 105	'24: 73	'24: 93	'24: 81	'24: 81
	'25: 92	'25: 52	'25: 98	'25: 112	'25: 82

Met de doorstroomtoets van Cito meten we het uitstroomniveau van de leerlingen in groep 8. De procedure staat uitgelegd in hoofdstuk 2.6 schoolafsluiting en het gaat om leerlingen met algemene leerroute 5-7. De doorstroomtoets vervangt sinds 2024 de eindtoets.

Scores doorstroomtoets Cito bij doelgroep 5-7

Toetsadviezen naar aanleiding van doorstroomtoets schooljaar 2024-2025

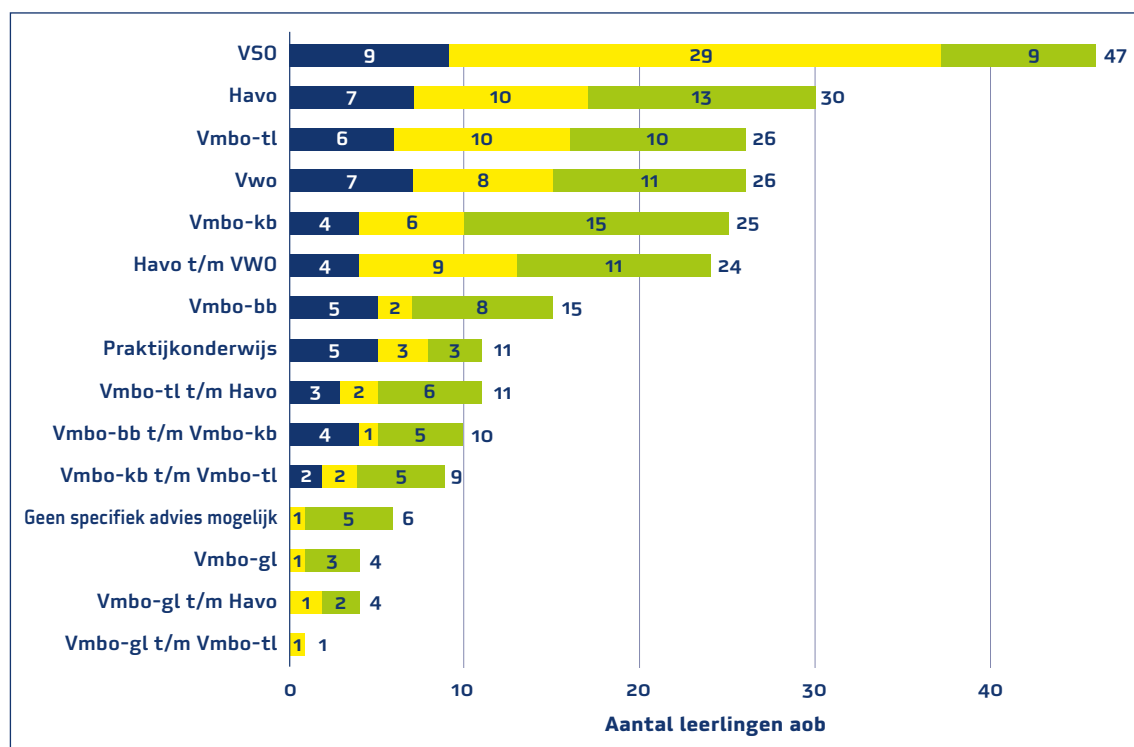

We zien hier de uitstroomadviezen die uit de doorstroomtoets komen voor de 23 leerlingen die in schooljaar 2024-2025 uitstromen uit het SO. Leerlingen in het SO-mb hebben een ontheffing voor de doorstroomtoets en krijgen een schooladvies op basis van het landelijke doelgroepenmodel, dat verwerkt is in hun OPP. Uitstroomadvies bij de SO-mb is doorgaans VSO.

Onze aob-leerlingen zitten op allemaal verschillende scholen en gaan mee in de Cito-resultaten van die scholen. Voor de beeldvorming hebben we hieronder een overzicht geplaatst van de schooladviezen die in 2025 aan onze aob-leerlingen zijn gegeven op basis van de doorstroomtoets.

Schooladvies 2025 voor aob leerlingen

Noord Midden Zuid

Als we deze grafiek van de aob vergelijken met de uitslag van de doorstroomtoets op de visioscholen, dan zien we een opvallend verschil: leerlingen met een havo/vwo-advies zitten

vooral in het regulier onderwijs met aob. Zij zijn waarschijnlijk beter in staat om hun visuele beperking te compenseren binnen een reguliere leeromgeving, waardoor ze minder snel in aanmerking komen voor speciaal onderwijs binnen de Visioscholen.

Ontwikkelingsniveau OVM 50-mb

Voor leerlingen in het 50-mb (doelgroep 1-4) en voor de kleuters is het invullen van Cito-toetsen niet mogelijk of betrouwbaar. Voor deze doelgroep vult de leerkracht het ontwikkelingsvolgmodel (OVM) jaarlijks in de OVM-monitor van EduMaps in. Dit observatie instrument meet de ontwikkelingsleeftijd voor de leergebieden die vallen onder de domeinen basale ontwikkeling, spelen en leren, wereldverkenning, spraak en taal, zintuigen, motoriek, lezen en rekenen.

Met de ontwikkelingsleeftijd ten opzichte van de kalenderleeftijd berekenen we in welke doelgroep de leerling valt. Voor leerroute 1 is het OVM-MH, dat in ontwikkelingsstapjes van 3 maanden meet. Voor de overige leerroutes is het gewone OVM, dat ontwikkelingsstappen van 6 maanden weergeeft. In het dashboard 'EduMaps' is per leerling en per OVM-lijn te zien of de ontwikkeling volgens verwachting verloopt. Er is veel kennis van het OVM nodig om de resultaten te interpreteren. Hoe ernstiger de visuele of motorische beperking, hoe minder lijnen een betrouwbaar beeld geven. We analyseren de uitkomsten altijd voor heel cluster 1 (Bartiméus en Visio samen), per school, per groep en per leerling.

Analyses OVM:

Binnen de OVM-domeinen 'Spelen en Leren, OVM 'Spraak en Taal' en OVM 'Wereldverkenning' geven de verschillende observatielijnen een disharmonisch profiel van de leerlingpopulatie. Bij spelontwikkeling en ruimtelijke oriëntatie zien we een verband tussen de visuele beperking en daarmee andere ontwikkeling op deze gebieden, waardoor het OVM waarschijnlijk niet passend is. Bij spraak en taal hebben nog geen duidelijk hypothese.

Interventies OVM:

Voor alle 50-mb leerlingen vullen de leerkrachten in 2025-2026 de EduMaps-monitor in voor de VIVIS-leerlijnen die passen bij de OVM-lijnen die laag uitvallen. De leerlijnen houden rekening met de visuele beperking. Zo kunnen we zien of er daadwerkelijk achterstand is op deze gebieden. De in te vullen leerlijnen zijn:

- "Mondelinge taal";
- "Spel";
- "Oriëntatie & mobiliteit".

Verder kijken we in de EduMaps-monitor van het OVM naar de ontwikkelingsfases die onze leerlingen in grote getalen niet behalen. Zijn deze beschrijvingen erg visueel gericht? Oftewel, behalen de leerlingen de ontwikkelingsfase niet of voldoen ze niet aan de criteria die het OVM voor goedziende kinderen heeft beschreven? Dit bekijken we voor de OVM-lijnen:

- OVM "Spelen en Leren – spelontwikkeling";
- OVM "Wereldverkenning – ruimtelijke oriëntatie";
- OVM "Spraak en Taal – taalvorm/taalgebruik";
- OVM-MH "Spraak en Taal – taalinhoud/communicatie".

Leerstandaard leerlijnen

De VIVIS-leerlijnen vormen de basis van het curriculum op alle cluster 1-scholen. Via EduMaps krijgen leerkrachten per schoolvak inzicht in de relevante lesdoelen voor hun leerlingen. Aan het eind van het schooljaar vinken zij de behaalde doelen af, waarna het dashboard direct toont of een leerling zich op het verwachte niveau binnen zijn leerroute bevindt.

We verwachten dat leerkrachten de leerlijnen voor hun lesaanbod inzetten bij alle schoolvakken, maar om de werkdruk te beperken zijn alleen een aantal leerlijnen verplicht om jaarlijks te evalueren. Leerkrachten mogen natuurlijk altijd meer invullen. De werkgroepen OGW-mb en OGW-SO bepalen gezamenlijk welke lijnen verplicht zijn, op basis van analyses van OVM-gegevens, Cito-resultaten, lesobservaties en steekproeven.

In 2023-2024 hebben de leerkrachten de volgende leerlijnen voor hun leerlingen geëvalueerd:

- **SO-mb:** Nederlands (alle beschikbare lijnen), Rekenen (begrippen, tellen, bewerkingen), KSF, praktische redzaamheid
- **SO:** Kritische succesfactoren (KSF)

Leerstandaard in 2023-2024 LR1 SO-emb

Schoolvak	Leerlingen (aantal)	Niveau boven verwachting	Niveau volgens verwachting	Niveau onder verwachting
NL-technisch lezen	19	21%	79%	0%
Kritische succesfactoren (KSF)	18	11%	89%	0%
Praktische redzaamheid	15	7%	93%	0%

Leerstandaard in 2023-2024 LR2-4 SO-mb

Schoolvak	Leerlingen (aantal)	Niveau boven verwachting	Niveau volgens verwachting	Niveau onder verwachting
NL-pictolezen	4	0%	50%	50%
NL-technisch lezen	32	6%	66%	28%
NL-braille lezen	8	25%	63%	13%
Rekenen-begrippen, tellen, bewerkingen	22	0%	64%	36%
Kritische succesfactoren (KSF)	47	6%	74%	19%
Praktische redzaamheid	36	8%	78%	14%

Leerstandaard in 2023-2024 LR5-7 SO

Schoolvak	Leerlingen (aantal)	Niveau boven verwachting	Niveau volgens verwachting	Niveau onder verwachting
Kritische succesfactoren (KSF)	96	13%	21%	67%

Dit betrof een pilot, omdat zowel de leerlijnen als het dashboard nieuw was.

Afgesproken leerlijnen om voor alle leerlingen eind schooljaar 2024-2025 te evalueren:

- **SO-mb:** Rekenen (alle lijnen), Nederlands (alle lijnen), KSF, praktische redzaamheid, sociaal emotioneel, digitale geletterdheid, M&M democratie
- **SO:** KSF, digitale geletterdheid, M&M democratie, tactiel, visueel

Voor SO-mb ligt de nadruk op basisvaardigheden, omdat deze doelgroep geen Cito-toetsen afneemt. Voor SO is gekozen voor clusterspecifieke vakken, als aanvulling op de Cito-resultaten. De evaluaties worden ingevuld tot het eind van het schooljaar. We hebben dan een nulmeting.

Sociale opbrengsten 50 en 50-mb

Sociale opbrengsten LR1 SO-emb 2024-2025

OVM-MH-lijn	Niveau boven verwachting	Niveau volgens verwachting	Niveau onder verwachting
MH Emotionelen ontwikkeling	6%	75%	19%
MH Relatie met volwassenen	13%	50%	38%
MH Zelfbeleving, zelfbesef, competentie	6%	59%	35%
MH Zelfstandigheid, zelfredzaamheid	13%	50%	38%

Voor leerroute 1 geldt dat dit de laagste leerroute is binnen ons aanbod. Het is daarom logisch dat een deel van de leerlingen onder het verwachte niveau scoort; er is immers geen lagere leerroute waarop afgestroomd kan worden. Uit onze landelijke analyses blijkt dat voor deze groep geen aanvullende interventies nodig zijn op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. De motorische beperking van een aanzienlijk deel van onze leerlingen verklaart waarom veel ontwikkelingsfases niet behaald kunnen worden.

Sociale opbrengsten LR2-4 SO-mb 2024-2025

OVM-MH-lijn	Niveau boven verwachting	Niveau volgens verwachting	Niveau onder verwachting
Emotionele welbevinding, emotionele ontwikkeling	46%	32%	21%
Omgang met afspraken, regels en materialen	74%	21%	5%
Relatie met kinderen	30%	36%	34%
Relatie met volwassenen	49%	30%	21%
Zelfbeleving, zelfbesef, competentie	45%	41%	15%
Zelfredzaamheid	58%	25%	17%
Zelfstandigheid, autonomie	39%	39%	22%

Ingevuld voor 74 leerlingen

Opvallend is dat de lijn 'relaties met kinderen' lager wordt ingevuld dan andere OVM-lijnen binnen de domeinen van basale ontwikkeling. Voor de SO-mb-groep gaan we dit nader onderzoeken. Zoals toegelicht in hoofdstuk 4.2, evalueren we in schooljaar 2025-2026 voor alle SO-mb-leerlingen de leerlijn 'sociaal-emotioneel' uit VIVIS. Ook bekijken we of de omschrijvingen van ontwikkelingsfasen binnen het OVM haalbaar zijn voor leerlingen met een visuele beperking.

Sociale opbrengsten LR5-7 SO 2024-2025

OVM-MH-lijn	Niveau boven verwachting	Niveau volgens verwachting	Niveau onder verwachting
Emotionele welbevinding, emotionele ontwikkeling	15%	53%	33%
Omgang met afspraken, regels en materialen	16%	46%	38%
Relatie met kinderen	14%	40%	46%
Relatie met volwassenen	15%	53%	33%
Zelfbeleving, zelfbesef, competentie	16%	40%	44%
Zelfredzaamheid	24%	36%	40%
Zelfstandigheid, autonomie	15%	43%	43%

Ingevuld voor 136 leerlingen

Een inhoudelijke analyse van deze laatste gegevens volgt na het verschijnen van deze schoolgids.

Maatschappelijke opbrengsten SO en SO-mb

De maatschappelijke opbrengsten meten we met behulp van twee VIVIS-leerlijnen:

- "Mens & Maatschappij – democratie"
- "Kritische succesfactoren (KSF)"

We vergelijken het niveau op deze leerlijnen met de algemene leerroute van de leerling, om zo zicht te krijgen op maatschappelijke participatie.

Maatschappelijke opbrengsten LR1 SO-emb 2023-2024

VIVIS-leerlijn	Niveau boven verwachting	Niveau volgens verwachting	Niveau onder verwachting
KSF kritische succesfactoren	11%	84%	5%

Ingevuld voor 19 leerlingen

Maatschappelijke opbrengsten LR2-4 SO-mb 2023-2024

VIVIS-leerlijn	Niveau boven verwachting	Niveau volgens verwachting	Niveau onder verwachting
KSF kritische succesfactoren	7%	59%	34%

Ingevuld voor 59 leerlingen

Maatschappelijke opbrengsten LR5-7 SO 2023-2024

VIVIS-leerlijn	Niveau boven verwachting	Niveau volgens verwachting	Niveau onder verwachting
KSF kritische succesfactoren	11%	17%	72%

Ingevuld voor 120 leerlingen

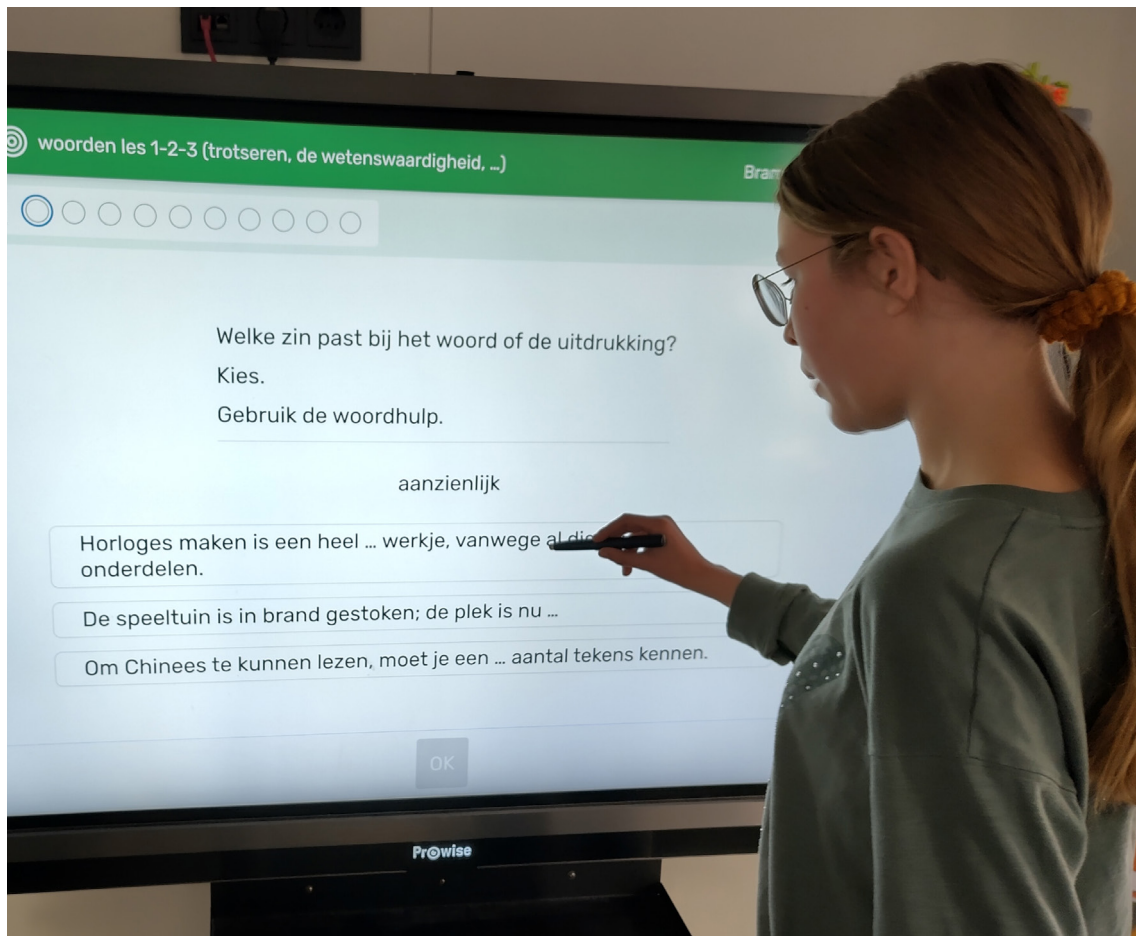
In schooljaar 2023-2024 was de leerlijn 'democratie' nog in ontwikkeling, omdat deze werd herschreven op basis van de nieuwe kerndoelen. We beschikken daarom alleen over de opbrengsten van de leerlijn 'kritische succesfactoren' (KSF).

De resultaten op KSF zijn met name binnen het SO relatief laag. Dit vraagt om een zorgvuldige interpretatie.

Ten eerste is het KSF-volgmodel ontwikkeld voor zowel aob-leerlingen als leerlingen op cluster 1-scholen. De kritische succesfactoren beschrijven wat nodig is om te kunnen participeren in de maatschappij. Leerlingen die hierop laag scoren, hebben vaak juist daarom speciaal onderwijs nodig. Het is dus onze opdracht om hen hierin te versterken – maar tegelijkertijd is het logisch dat deze leerlijn lager scoort dan meer traditionele schoolvakken.

Daarnaast hebben we het KSF-volgmodel gekoppeld aan leerroutes en onderwijsleeftijden. Dit model moeten we nog in de praktijk beproeven. Mogelijk zijn de doelen nog niet optimaal verdeeld over de leerjaren en niveaus.

Dat neemt niet weg dat we het als onze opdracht zien om alle leerlingen vaardig te maken in de kritische succesfactoren. In het komend schooljaar gaan we met de lesdoelen in EduMaps gerichter werken aan het aanbod op dit gebied.

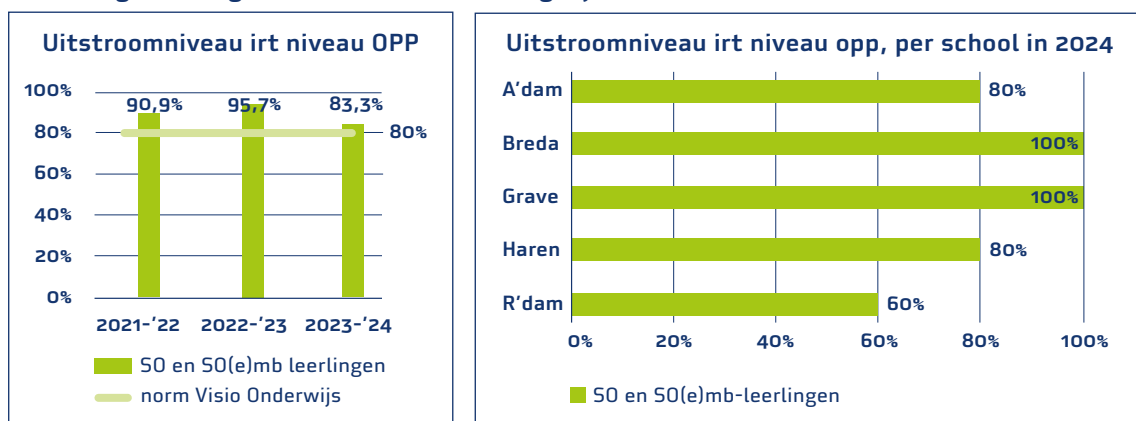

4.4. Uitstroomresultaten

Bestendiging uitstroomniveau

Via onze nazorgprocedure bekijken we jaarlijks of de daadwerkelijke uitstroombestemming van leerlingen overeenkomt met de verwachting zoals vastgelegd in hun laatste ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

Percentage leerlingen met uitstroomniveau gelijk aan OPP

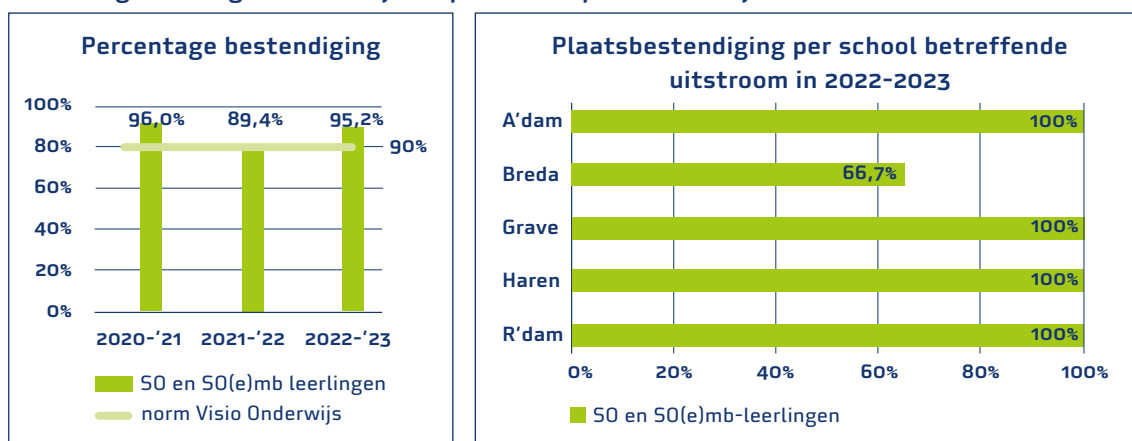
Uit bovenstaande grafieken blijkt dat leerlingen uit het SO en SO-(e)mb grotendeels uitstromen op het niveau zoals voorzien in hun OPP. In schooljaar 2023-2024 stroomde 83,3% van de leerlingen volgens verwachting uit. Dit betreft 20 van de 24 uitgestroomde leerlingen en ligt boven onze norm van 80%.

Zoals te zien in de naastgelegen grafiek, hebben kleine afwijkingen bij relatief lage leerlingaantallen direct impact op de resultaten per locatie. In Amsterdam en Haren betreft het elk één leerling die niet uitstroomde op het verwachte niveau; in Rotterdam gaat het om twee leerlingen.

Bestendiging uitstroombestemming

Daarnaast monitoren we jaarlijks of de uitstroombestemming van leerlingen ook op langere termijn passend blijkt. We kijken hierbij of leerlingen twee jaar na uitstroom nog steeds op dezelfde bestemming zitten als op het moment van vertrek van school.

Percentage leerlingen dat na 2 jaar op dezelfde plek zit als bij uitstroom SO

De grafieken laten zien dat het merendeel van de leerlingen twee jaar na uitstroom nog op dezelfde plek zit als bij vertrek. In het schooljaar 2022-2023 stroomden 21 leerlingen uit, van wie er 20 twee jaar later nog op dezelfde uitstroombestemming verbleven en één oud-leerling helaas is overleden.

Deze cijfers bevestigen dat ons ontwikkelingsperspectief doorgaans goed aansluit bij de realiteit na uitstroom.

Kwaliteitszorg

5 Kwaliteitszorg

5.1. Visie, ambities en doelen

Missie

De missie van Koninklijke Visio is: "Meedoen mogelijk maken, wendbaar op weg naar 2030". Visio ondersteunt met haar specialistische expertise mensen met een visuele beperking bij het leven van een zo zelfstandig mogelijk bestaan, samen met de mensen om hen heen.

Visie

Om de uitdagingen in de zorg het hoofd te bieden, richt Koninklijke Visio zich als organisatie op het voorkomen, vervangen en verschuiven van zorg. Met "stepped care" zetten we zelfhulp en lichte zorg in waar het kan, zwaardere zorg als het moet.

- Kennis en expertise is laagdrempelig beschikbaar en goed vindbaar;
- Hybride zorg en onderwijs gaan we verder uitbreiden;
- Digitale transformatie in zorg en onderwijs doorvoeren;
- Andere organisaties leren om te gaan met mensen met een visuele beperking;
- Inzetten op een toegankelijke en inclusieve samenleving.

Strategiepijlers

	Betekenisvol voor cliënten en leerlingen. Met de cliënt/leerling kijken we naar alle levensgebieden en de ondersteuning die daarbij nodig is. We zoeken naar de juiste balans en samenhang om meedoen mogelijk te maken.
	Verskil maken in de samenleving. Wij dagen andere partijen uit om te werken aan een inclusieve en toegankelijke samenleving en ondersteunen daarbij vanuit onze expertise.
	Kennis en expertise als innovatieversneller. We ontwikkelen, verzamelen, verrijken en verspreiden continu kennis en expertise. Zo blijven we innoveren en maken we kennis voor iedereen beschikbaar en toegankelijk.
	Werken vanuit onze waarden. We verbinden, ontwikkelen en ondernemen. Dit waardenkompas staat verder toegelicht in het hoofdstuk over schoolklimaat.
	Impact vanuit vitale netwerken. We zoeken actief de samenwerking met andere organisaties om cliënten en leerlingen integraal en op een duurzame manier te ondersteunen.

Visie van Visio Onderwijs

Visio Onderwijs wil “meedoen mogelijk maken” voor alle leerlingen met een visuele en verstandelijke of andere bijkomende beperking.

- **Passend perspectief:** we stimuleren de leerling in zijn ontwikkeling tot zo zelfstandig, zelfredzaam en autonoom mogelijk functioneren, gericht op (bij de leerling passende) volwaardige participatie in de maatschappij.
- **Best mogelijke onderwijs en begeleiding:** we stimuleren de ontwikkeling van de leerling op de gebieden subjectificatie, kwalificatie en socialisatie. We gebruiken een moderne pedagogische en didactische benadering, die wendbaar is en gebaseerd op een sterk geloof in het ontwikkelingspotentieel van alle leerlingen.
- **Elk kind heeft recht op onderwijs:** we begeleiden en onderwijzen leerlingen met een visuele beperking ongeacht hun IQ. Het is aan de scholen en aob om samen een passend aanbod te geven.
- **Zo inclusief mogelijk:** we bevorderen het leren en ontwikkelen midden in de maatschappij. Dit doen we met ambulante onderwijskundige begeleiding op andere scholen: op basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs, mbo, hbo, universiteiten en ook op andere scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Zo kunnen de leerlingen thuisnabij naar school midden in de maatschappij. We plaatsen leerlingen alleen in het speciaal onderwijs wanneer dit de beste oplossing is voor het kind. Onze aangepaste gebouwen, lesmaterialen, groepsgrootte en begeleidingsstijl zijn ontworpen om leerlingen in een veilige omgeving vaardigheden aan te leren die zij gelijk in de maatschappij kunnen toepassen.

Plannen

Onze ambities en doelen staan in de volgende plannen vermeld en uitgewerkt:

- **Instellingsplan (2023-2027):** dit biedt de strategische richting voor de komende vier jaar, met focus op onderwijskundig, personeels-, kwaliteits- en innovatiebeleid. Dit plan is een wettelijk document dat door de Raad van Bestuur aan de Inspectie van het Onderwijs is aangeboden.
- **Schoolplannen (2023-2027):** deze zijn een onderdeel van het instellingsplan. Ze beschrijven voor dezelfde periode de hoofddoelen en ambities voor Visio onderwijs en per school en aob.
- **Jaarplannen (2025):** deze stellen concrete tussendoelen per schooljaar voor de school en aob op het gebied van leerling, medewerker, maatschappij en organisatie. Hierin staan duidelijk omschreven beoogde resultaten en verantwoordelijken.
- **Bestuursformatieplan (2025):** dit geeft de keuze voor het verdelen van het budget weer om bovenstaande plannen te kunnen realiseren.
- **Werkverdelingsplan (2025-2026):** hierin staat de verdeling van werkzaamheden onder het onderwijspersoneel, inclusief lesgevende taken, voorbereidingstijd, professionalisering en schooltaken. Dit plan is opgesteld in overleg met het team.
- **PIP (2025-2026):** per medewerker komen de afspraken vanuit werkverdelingsplan in een persoonlijk inzetplan op basis van de werktijdfactor van de medewerker.

Vertaald naar doelstellingen

	Leerling/cliënt: We zorgen ervoor dat onze diensten goed aansluiten bij wat onze leerlingen/cliënten nodig hebben. We gebruiken onze kennis en de nieuwste technologie om hen uitstekende dienstverlening te bieden. We werken samen met verschillende partners om deze dienstverlening mogelijk te maken.
	Medewerkers: Onze medewerkers zijn enthousiast en streven ernaar om altijd het beste te doen voor onze leerlingen/cliënten. Ze nemen het voortouw en zoeken naar nieuwe ideeën en betere oplossingen. We delen onze kennis en zijn ambassadeurs van Visio.
	Maatschappij: We delen onze kennis online met iedereen in Nederland en werken aan een samenleving waar iedereen, inclusief slechtziende en blinde mensen, actief kan deelnemen. Ook internationaal wisselen we kennis uit met organisaties met dezelfde doelgroep. We zorgen ervoor dat onze organisatie goed zichtbaar is en dragen bij aan duurzame maatschappelijke ontwikkelingen.
	Organisatie: We maken onze processen uniform en effectief, maar zorgen ook voor maatwerk waar dat nodig is. Onze ondersteunende processen zijn efficiënt en klantgericht. We zorgen ervoor dat we financieel duurzaam zijn om onze toekomst te verzekeren.

Ambities en doelen 2025

Bij de volgende doelstellingen hebben alle scholen en aob van Visio voor 2025 doelen gekozen in hun jaarplannen:

	Leerling - Doelstelling 1: Excellente dienstverlening - Doelstelling 2: Vergroten bereik en doelgroepen
	Medewerkers - Doelstelling 3: Realiseren verbindende cultuur - Doelstelling 4: Versterken vakkennis en expertise
	Maatschappij - Doelstelling 5: Opzetten netwerken met impact - Doelstelling 6: Vergroten zichtbaarheid en maatschappelijke impact
	Organisatie - Doelstelling 7: Inrichten van een slagvaardige organisatie - Doelstelling 8: Blijvend financieel gezond

We geven hieronder een paar voorbeelden van **concrete doelen** voor 2025 in het SO:

1. Excellente dienstverlening

Grave SO: "Iedere medewerker is op de hoogte van bestaande hulpmiddelen en innovaties cluster-1 en de toepassing ervan en zet deze in voor de doelgroep tijdens onderwijs en begeleiding."

2. Vergroten bereik en doelgroepen

Amsterdam SO: "We starten een onderzoek naar het aanbod van Visio Kind & Jeugd in Amsterdam. We brengen in kaart welke vragen er liggen om daarna een passend aanbod te kunnen opzetten."

3. Realiseren verbindende cultuur

Rotterdam SO: "We versterken onze kwaliteitscultuur met collegiale klassenconsultaties rond basisvaardigheden. Een rekenspecialist ondersteunt het team, en we leiden een taalspecialist op. Daarnaast voeren we de nieuwe taalmethode Taaljacht in en werken we met een kwaliteitskaart voor burgerschap."

4. Versterken vakkennis en expertise

Haren SO: "Internationale samenwerking: Twee medewerkers nemen deel aan een uitzending naar Oeganda voor Visio International om expertise te delen."

5. Opzetten netwerken met impact

Breda SO: "Het onderwijs en de begeleiding vanuit het OZA-project (onderwijs-zorg-arrangementen) zijn verder doorontwikkeld. De screening van potentiële cluster 1-leerlingen, zoals toegepast in het OZA experiment, wordt ook ingezet bij andere kinderdagcentra."

6. Vergroten zichtbaarheid en maatschappelijke impact

Aob Zuid: "De aob Zuid gaat met regelmaat stakeholders groepsgewijs uitnodigen dan wel bezoeken om voorlichting te geven over onze werkzaamheden en expertise te delen."

7. Inrichten van een slagvaardige organisatie

Aob Noord: "Hanteren van de Kind & Jeugd-procedure binnen alle domeinen van Visio."

8. Blijvend financieel gezond

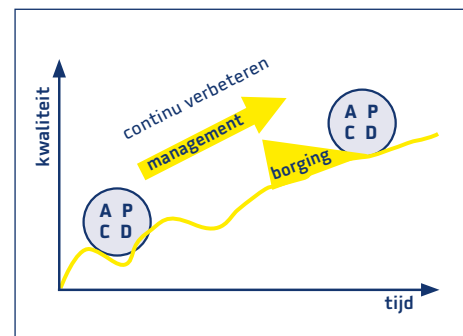
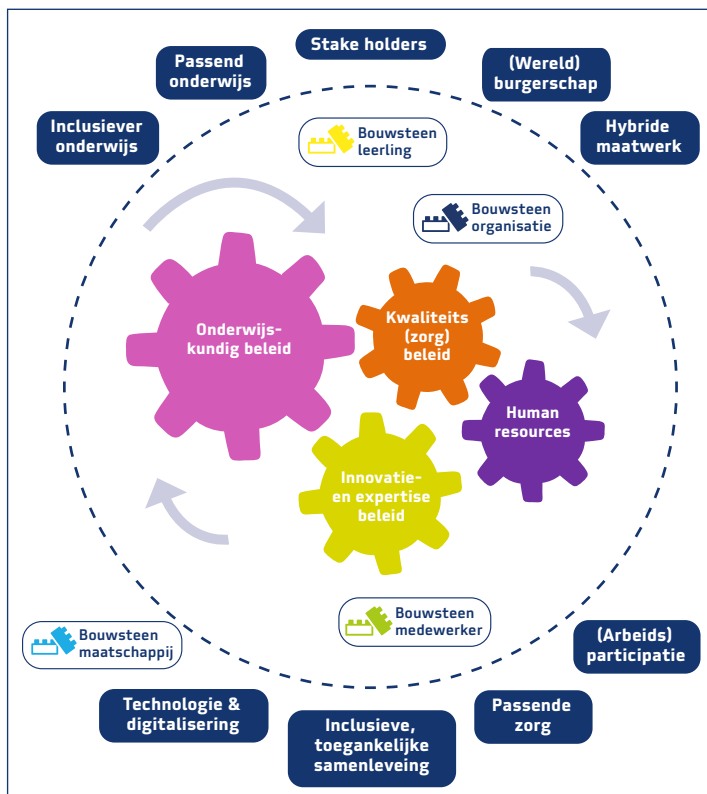
Aob Midden: "Het gouden randje waarbij iedere aob'er een aantal uren extra kreeg om in te zetten bij een leerling met een intensievere ondersteuningsvraag (zoals bij een mbo-stage) is afgelopen jaar ingezet en geëvalueerd. Op basis van de evaluatie continueren we dit jaar het gouden randje."

5.2. Kwaliteitscultuur

Kwaliteitszorg

Om goed onderwijs en goede begeleiding te bieden, is het belangrijk dat verschillende beleidsgebieden goed samenwerken. Dit zijn het onderwijskundig-, personeels-, kwaliteits- en innovatiebeleid. Ze moeten elkaar aanvullen en versterken. We stellen ons voor dat elk beleidsterrein als een radertje in een machine is, waarbij elk radertje helpt om samen ons doel te bereiken: goed onderwijs en goede begeleiding voor iedereen.

Kwaliteitsorganen

Binnen onderwijs zijn de volgende organen verantwoordelijk voor de kwaliteitscultuur:

- **OGW:** alle coördinatoren van cluster 1 komen meerdere keren per jaar bijeen in OGW-werkgroepen per doelgroep om samen advies op te stellen voor beleid rond opbrengstgericht werken op de scholen en in de aob. Ook maken en analyseren ze samen jaarlijks de onderwijsresultaten via schoolfoto's en clusterfoto's. Op landelijke kwaliteitsdagen OGW neemt het managementteam van heel cluster 1 besluiten rond opbrengstgericht werken. Gemaakte afspraken komen in het OGW borgboek.
- **MT:** de schoolleiders van alle Visioscholen en aob vormen samen met de directeur het managementteam. Zij overleggen meerdere keren per maand en zetten de grote lijnen uit voor het verbeteren van de kwaliteit van onderwijs.
- **CLZ:** de commissie leerlingenzorg is verantwoordelijk voor het monitoren, bewaken en controleren van de kwaliteit van het onderwijs en begeleiding, alsook de onderwijsresultaten. De CLZ gebruikt een handelingskalender om systematisch de onderwijsbehoeften en ondersteuningsmaatregelen voor leerlingen te evalueren en bij te sturen.
- **CVO/KJMD1:** de commissie van onderzoek beoordeelt of een kind in aanmerking komt voor speciaal onderwijs of begeleiding. De commissie stelt ontwikkelingsperspectieven vast, evalueert jaarlijks de voortgang, en adviseert over plaatsing. Het KJMD1 neemt deze rol op zich bij de eerste aanmelding van een cliënt bij Visio.
- **Werkgroep kwaliteit:** elke school en aob heeft een werkgroep kwaliteit, die cyclisch het beleid van de school opstelt, uitzet, evalueert en bijstelt volgens de PDCA-cyclus (plan-do-check-act).
- **DGW:** de werkgroep Datagedreven Werken coördineert alle verzoeken om informatie systematisch te verzamelen en gebruiken. Via een portfolio bepaalt de werkgroep welke onderwerpen prioriteit krijgen. Ze maakt daarbij gebruik van een datamodel dat inzicht geeft in welke gegevens nodig zijn en uit welke bronnen deze komen. Vervolgens schakelt de werkgroep een ontwikkelaar in om bijvoorbeeld een dashboard te bouwen, zodat de informatie praktisch toepasbaar is in de school.
- **PLG's:** met professionele leergemeenschappen verdiepen de medewerkers zich in kleine groepen in een voor hen relevant thema. Onderdeel van de systematiek is het benutten van de theoretische/wetenschappelijke inzichten hierbij. Uitkomsten worden bij bovenstaande organen ingebracht met een advies.

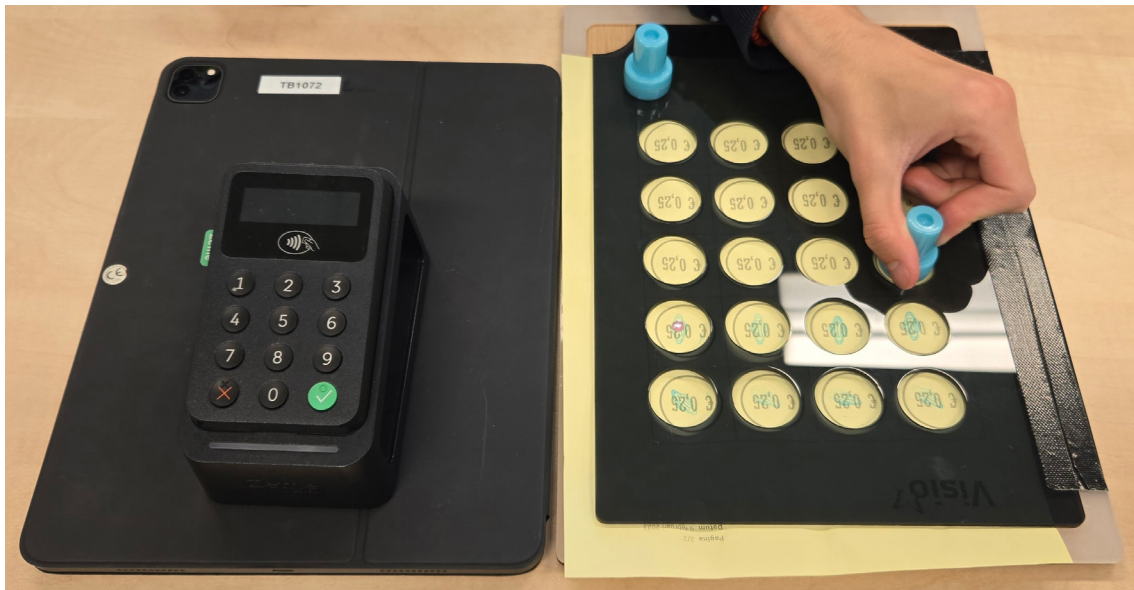

Randvoorwaarden

Omdat Visio Onderwijs onderdeel uitmaakt van de landelijke stichting Koninklijke Visio, is er veel ondersteuning centraal geregeld.

- **Visio Academie:** via de Visio Academie krijgen onderwijsmedewerkers de kans om doelgroep specifieke kennis tot zich te nemen, die vaak niet in hun initiële opleidingen zoals de Pabo wordt aangeboden. De Visio Academie beschikt over een uitgebreid aanbod aan interne trainingen. Het corporate curriculum specificeert welke cursussen verplicht zijn voor medewerkers van Visio en welke cursussen zij facultatief kunnen volgen ter aanvulling op hun vaardigheden. Elke medewerker beheert een digitaal portfolio op het Leerplein, waarin behaalde certificaten worden opgeslagen.
- **Ondersteunende diensten:** de ondersteunende diensten bij Koninklijke Visio zorgen ervoor dat scholen en de ambulant onderwijskundige begeleiders (aob) zich volledig kunnen richten op het onderwijsproces en de kwaliteit van onderwijs. Voor overstijgende zaken zoals ICT, communicatie, administratie, kennis en expertise, juridisch advies, gebouwbeheer en facilitaire zaken, maken we gebruik van gespecialiseerde afdelingen binnen Koninklijke Visio.
- **Lesbezoeken en GA-cyclus:** de schoolleiders houden zowel in de eigen als op externe scholen lesbezoeken bij leerkrachten en aob'ers. Dit bevordert het reflectieve vermogen van de leerkrachten en aob'ers en helpt bij het opsporen van professionele ontwikkelingsbehoeften en verbeterpunten in het (implementeren van) beleid.
- **Flitsbezoeken:** de coördinatoren doen flitsbezoeken om zicht te krijgen op de kwaliteit van onderwijs en de leerkrachten te coachen in hun didactisch handelen.

5.3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Sociale veiligheid en tevredenheidsonderzoek

Jaarlijks brengt Visio Onderwijs de tevredenheid over de onderwijskwaliteit en de sociale veiligheid op haar scholen in beeld. Visio Onderwijs maakt daarvoor gebruik van het instrument Q-school 50+. Het instrument Q-school 50+ bevat vragenlijsten voor diverse doelgroepen in het onderwijs: leerlingen, ouders, medewerkers. Met behulp van de vragenlijsten wordt de kwaliteitsperceptie van deze doelgroepen in kaart gebracht. Resultaten van afgelopen jaar staan vermeld in hoofdstuk 3 veiligheid en schoolklimaat.

Interne audits

Jaarlijks vinden in alle onderdelen van Visio Onderwijs interne audits plaats. Hierbij wordt in beeld gebracht wat goed verloopt, waar verbeteringen mogelijk zijn en wat de eventuele kansen of risico's zijn. De schoolleider bespreekt de uitkomsten met het team en bepaalt de eventuele vervolgacties.

Interne audits worden uitgevoerd door opgeleide interne auditoren. Interne audits dragen bij aan een open leer- en werkomgeving en bevorderen het kwaliteitsdenken onder medewerkers.

CIIO

Een CIIO-audit is een onafhankelijke beoordeling van de kwaliteit van een zorginstelling. Hierbij wordt gekeken naar hoe goed Visio voldoet aan vastgestelde kwaliteitsnormen en richtlijnen. Alle domeinen van Koninklijke Visio zijn CIIO gecertificeerd tot 2027 en worden jaarlijks getoetst.

Inspectiebezoeken

Alle scholen van Visio hebben van de onderwijsinspectie een voldoende beoordeling voor de basiskwaliteit ontvangen. Tot medio 2023 mocht de inspectie ook de beoordeling "goed" afgeven. Deze is toegekend aan de SO en VSO afdelingen (inclusief mb) van de scholen van Breda, Grave, Haren en Rotterdam. Het predicaat "goed" is inmiddels wettelijk verdwenen, waardoor Amsterdam hier niet meer voor in aanmerking kan komen. Ook het predicaat "excellente school" wat tot 1 juli 2025 aan de SO en VSO afdelingen van de scholen van Breda, Haren en Rotterdam was toegekend, is wettelijk verdwenen.

Gemiddeld ontvangt de school en het bestuur om de vier jaar een volledige inspectie en tussentijds thema-bezoeken. De uitgebreide inspectierapporten staan op de [website van de onderwijsinspectie](#).

Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)

Visio Onderwijs heeft een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (gmr@visio.org) die bestaat uit vertegenwoordigers van het personeel en ouders van leerlingen. De GMR vertegenwoordigt alle vijf scholen en de ambulante onderwijskundige begeleiding en voert regelmatig overleg met de Raad van Bestuur van Visio over onderwerpen die de gehele organisatie aangaan.

Medezeggenschapsraad (MR)

Elke school binnen Visio Onderwijs heeft ook een eigen medezeggenschapsraad, samengesteld uit personeelsleden en ouders. Deze raad overlegt periodiek met de schoolleider over schoolgerelateerde thema's.

Themaraad aob

De themaraad aob is een adviesorgaan binnen Visio waarin aob'ers zitting hebben, die ook betrokken zijn bij de medezeggenschap (MR of GMR). Hoewel de themaraad geen formele beslissingsbevoegdheid heeft, speelt zij een waardevolle rol in de ontwikkeling van het aob-beleid. De leden denken mee over landelijke thema's, delen ervaringen uit de praktijk en brengen gevraagd en ongevraagd advies uit aan de schoolleiding en de GMR. De themaraad komt meerdere keren per jaar digitaal bijeen.

Leerlingenraad

Bij Visio hebben leerlingen via de leerlingenraad inspraak in belangrijke schoolzaken. Elke schoollocatie heeft een eigen leerlingenraad, per afdeling of als centrale raad met vertegenwoordigers vanuit verschillende afdelingen. Door deelname te rouleren, geven we zoveel mogelijk leerlingen de kans om mee te doen. De leerlingenraad komt regelmatig bijeen met de schoolleider en mag zelf onderwerpen aandragen. De bijeenkomsten worden voorbereid in de klas en de uitkomsten worden daar ook teruggekoppeld. Zo leren leerlingen actief mee te denken, samen te werken, hun stem te laten horen én naar elkaar te luisteren.

Voorbeelden van inspraak die heeft geleid tot concrete aanpassingen op schoolniveau:

- **Leerlingenraad Amsterdam**

Leerlingen gaven aan behoefte te hebben aan meer buitenspeelmateriaal. De leerlingenraad dacht mee over mogelijkheden, wat leidde tot uitbreiding van de speelvoorzieningen, onder andere met een voetbalkooi (waarvoor samen spelregels zijn opgesteld) en extra materialen zoals een rinkelbal. Ook mochten leerlingen meedenken over sportactiviteiten van gastdocenten, en over de invulling van de laatste schoolweek. Verder namen ze deel aan een jongerenevenement van het ministerie van OCW, waar ze workshops volgden en meepraatten over inclusief onderwijs.

- **Leerlingenraad Breda**

In het kader van het jaarthema '**sport en vrije tijd**' is samen met de leerlingenraad invulling gegeven aan diverse activiteiten. De wens om meer te bewegen leidde tot het opzetten van '**de week van de beweging**'. Ter voorbereiding op het schoolkamp (aansluitend bij het jaarthema) werken leerlingen aan de inrichting van lokalen en het maken van attributen. Daarnaast wordt voor de renovatie van het schoolplein, in samenwerking met de universiteit van Wageningen en ouders, een plan opgesteld waarbij leerlingen actief betrokken zijn.

▪ **Leerlingenraad Grave**

De leerlingenraad werkte mee aan het opstellen van buitenspeelregels en dacht mee over aanvullend buitenspeelmateriaal, wat leidde tot uitbreiding van de voorzieningen. Verder heeft de school een schoolhond geïntroduceerd, mede op verzoek van de leerlingen. Ook is met hen gesproken over de nieuwe schooltijden. De 50-mb-leerlingen dachten actief mee over de inrichting van een nieuwe speeltuin.

▪ **Leerlingenraad Haren**

Leerlingen gaven aan dat medewerkers tijdens de pauzes op het schoolplein niet altijd goed herkenbaar waren. Naar aanleiding daarvan is besloten dat medewerkers die pleindienst draaien voortaan felroze hesjes dragen, zodat zij beter zichtbaar zijn voor leerlingen.

▪ **Leerlingenraad Rotterdam**

De leerlingenraad dacht mee over de invulling van de schoolreis, de keuzecursus Sint en Kerst en over het buitenspeelmateriaal. Leerlingen brachten in dat dit materiaal beter moest worden opgeruimd. Dit leidde tot de aanschaf van een opbergkast om het materiaal netjes en duurzaam te bewaren. Daarnaast zijn er, op verzoek van de leerlingenraad, spiegels geplaatst in kleedkamers en toiletten waar die nog ontbraken.

Ouderbetrokkenheid

Een voorwaarde voor goed educatief partnerschap is onderling vertrouwen tussen ouders en leerkrachten. De gedachte achter educatief partnerschap is dat de school en de ouders een gemeenschappelijke inspanningsverplichting hebben. Zij streven beide hetzelfde doel na: de optimale ontwikkeling van het kind. Ouders worden door het schooljaar heen uitgenodigd voor OPP- en RapPortfolio-gesprekken. Daarnaast zijn ouders welkom bij diverse activiteiten, zoals informatiebijeenkomsten en feesten. Voor dagelijkse communicatie gebruiken school en ouders de Parro-app van ParnasSys.

Ouderlijk gezag

We spreken in deze schoolgids voor de leesbaarheid over ouders. Voor wettelijke zaken benaderen we altijd degene met het ouderlijk gezag. Dat kunnen één of twee biologische ouders zijn, maar ook pleegouders of een voogd. Als ouders na een scheiding beiden het ouderlijk gezag behouden, zorgt de school ervoor dat beide ouders gelijk worden behandeld en dezelfde informatie krijgen over hun kind. Dit houdt in dat beide ouders worden uitgenodigd voor ouderavonden en gesprekken over het rapport, en dat zij beiden de rapportfolio's ontvangen. Als na een scheiding slechts één ouder het ouderlijk gezag krijgt, moeten de ouders dit aan de school doorgeven. Alleen de ouder met het gezag ontvangt dan informatie van de school.

Beeldmateriaal

Ouders geven in de Parro-app al dan niet toestemming voor het gebruiken van beeldmateriaal van hun kind voor nieuwsbrieven, schoolgidsen, social media, onze website of deelname aan onderzoeken. Voor overig gebruik vragen we gericht toestemming voor de specifieke toepassing.

Belangrijke adressen

Contactpersonen voor ouders/verzorgers:

- **Cliëntservicebureau van Visio** (hét portaal voor aanmelding)
T 088 585 85 85; info@visio.org
- **Klachtenfunctionarissen** (Martine Vos en Anke de Veer)
T 088 585 8552; klacht@visio.org
- **Vertrouwenspersoon** (Caroline ten Cate)
T 06 54 65 05 05; ctencate@telfort.nl

Onderwijslocaties Visio:

- **Visio Onderwijs in Amsterdam**
Burgemeester Eliasstraat 76; 1063 EX Amsterdam
T 088 585 60 00; onderwijsamsterdam@visio.org
- **Visio Onderwijs in Breda**
Galderseweg 65; 4836 AC Breda
T 088 585 82 00; onderwijsbreda@visio.org
- **Visio Onderwijs in Grave**
Jan van Cuykdijk 1; 5361 HM Grave
T 088 585 82 50; onderwijsgrave@visio.org
- **Visio Onderwijs in Haren**
Rijksstraatweg 284; 9752 CL Haren
T 088 585 75 00; onderwijsbaren@visio.org
- **Visio Onderwijs in Rotterdam**
Heindijk 4; 3079 PM Rotterdam
T 088 585 83 30; onderwijsrotterdam@visio.org

Ambulante Onderwijskundige Begeleiding Visio:

- **Aob Noord-Nederland**
Rijksstraatweg 284; 9752 CL Haren
T 088 585 75 00; onderwijsbaren@visio.org
- **Aob Midden-Nederland**
Burgemeester Eliasstraat 76; 1063 EX Amsterdam
T 088 586 17 00; onderwijsamsterdam@visio.org
- **Aob Zuid-Nederland**
Heindijk 4; 3079 PM Rotterdam
T 088 585 82 99; aobrotterdam@visio.org

Verantwoording schoolgids

Deze schoolgids en de bijbehorende schoolkalenders zijn vastgesteld door de Raad van Bestuur van Koninklijke Visio. De oudergeleding van de GMR heeft ingestemd met deze schoolgids. We kiezen voor een toegankelijke schoolgids boven een visueel aantrekkelijke editie. Deze PDF-versie is toegankelijk opgemaakt voor mensen met een visuele beperking. Dit betekent dat de opmaak geschikt is voor het gebruik van een brailleleesregel, spraakondersteuning of vergrotingssoftware. Afbeelden zijn enkel illustratief of hebben een duidelijke alternatieve tekst. Zo hopen we dat iedereen de inhoud van deze schoolgids op zijn eigen manier tot zich kan nemen.

Visio Onderwijs

Visio Onderwijs is er voor kinderen van 4 tot 20 jaar met een visuele beperking, al dan niet in combinatie met een andere beperking. Visio Onderwijs biedt speciaal onderwijs (SO), voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en ambulant onderwijskundige begeleiding (aob). Voor leerlingen met een (ernstige) verstandelijke beperking bieden we onderwijs in de afdelingen SO-mb en VSO-mb.

“Perspectief voor elk kind” is een belangrijk uitgangspunt van ons onderwijs. We willen als onderwijsorganisatie ieder kind, ongeacht de individuele beperkingen, een perspectief voor de toekomst bieden.

Ruim 80% van de kinderen met een visuele beperking gaat naar een gewone school met behulp van ambulante onderwijskundige begeleiding (aob) van Visio door heel Nederland. Daarnaast heeft Visio eigen scholen op vijf plaatsen: Amsterdam, Breda, Grave, Haren en Rotterdam.